

S kranjskimi pionirji na Kališče

LEPO JE BILO

V programu številnih izletov Planinskega društva Kranj je bil za minulo nedeljo predviden tudi izlet na Kališče pod Storžičem, v Dom Kokerškega odreda.

Vreme ni bilo najboljšo, pa se je kljub temu že v zgodnjih jutranjih urah zbralo na kranjski avtobusni postaji 19 pionirjev in pionirke osemletke »Simon Jenko« iz Kranja, ki so se edini prijavili na razpis Planinskega društva. Določili so me za vodjo izleta. Kaj hitro smo bili z avtobusom v Predvoru, kjer smo izstopili in se napotili proti Mačam. Tu smo si ogledali bišo, kjer je bil ustanovljen prvi narodnoosvobodilni odbor, nato pa odšli po blatni poti proti Kališču. »Tovariš, ali bomo kemalu na vrhu?« je kar naprej spraševal kdo od pionirjev. Srma pot jih je utrudila, odprli so torbice s brano. pomalicali in potem je šlo spet laže.

V veselem razpoloženju smo prispeli do prve postojanke, do Kocarjeve kočice. Tu smo se okrepčali z vročim čajem, malo počili in oskerbeli naše planinske izkaznice s prvimi žigi, nato pa krenili naprej, do spominske plošče, kjer je bil ustanovljen Kokerški odred. Še nekaj minut in že smo bili pri Domu Kokerškega odreda na Kališču. Lepe in mogočne stavbe si kar nismo mogli ogledati.

Ko smo pili vroč čaj, ki nam ga je pripravil oskerbnik Jože Pavlič, so prišli v sobo mladi člani alpinističnega odseka kranjskega Planinskega društva, ki so ta dan opravili že koristno delo. Rekli so jim »transportna akcija«, menda zato, ker so v nedeljo prinesli iz Mač do Kališča precej opreme za dom, zraven pa so bili seveda še močno obloženi s plezalno opremo.

Z vodjo alpinistov, tovarišem Jožetom, sva se dogovorila, da nam bodo alpinisti prikazali v severni steni Kališča nekaj plezalnih vzponov. Pionirji so bili navdušeni, ko so jih opazovali. Jože je povabil tudi mene, da sem se v varnem objemu klinov in vrvi spustil po strmi steni. In potem se je odprla vrata. MARIJA, pa Albinca in še budomušna Slavka. Le od fantov se ni nihče upal na kline v gladko steno. Precej pikrih je padlo na ta račun!

Ko smo se vračali, nas je naprjal dež... Pa je bilo kljub temu lepo...

Najtežje je bilo slovo

V nedeljo, 1. maja, se je z gradilišča na avtomobilski cesti »Bratstva in enotnosti« vrnila XI. mladinska delovna brigada »Stane Zagar«, ki so jo sestavljali mladinci in mladinke gorenjskih kolektivov. Ob tej priložnosti smo povabili v naše uredništvo komandanta brigade LUDVIKA GORJANCA, ki je začel takole pripovedovati:

»Najprej, ko smo prišli na delovišče avtomobilske ceste, smo tri dni urejali naselje. Takoj za tem pa smo delali na trasi. Kot je vsak začetek težak, tako je bil tudi tu, zato je bilo na rokah precej žuljev.«

»Kakšni so bili delovni uspehi v začetku?«

»Prav zaradi težkega terena, mrzlih dni in deževja, nismo napravili toliko, kot bi sicer morali. Ker naselje v Leskovcu še ni bilo dokončano, smo se morali preseliti 37 km južno od Leskovca v Bričevje v Grdeliško klisuro. Tu smo delali na najtežjem odseku avtomobilske ceste, kjer predvidevajo, da bo delo končano v dveh letih. Ta najtežji odsek je dolg 32 kilometrov.«

»In kakšno delo ste še opravljali na trasi?«

»Najprej smo podirali dreve, odstranjevali grmičevje in šore. Potem smo delali na širokih odkopih, betonirali propuste in podvoze. Povem najtudi to, da naša brigada ni bila samo gorenjska, ampak

so bili v njej vsi, razen Makedonec.«

»Morda nam lahko poveste še nekaj o uspehih brigade?«

»Bili smo sedemkrat udarni, dvakrat posebno pohvaljeni in v tretji dekadi smo dobili tudi zastavo, kot najboljša brigada na trasi. Razen tega pa je v brigadi 32 udarnikov in 40 pohvaljenih.«

»Kako pa ste izkoristili prosti čas?«

»Minimalni program politično-ideološkega dela smo predelali, razen tega pa se brigadirji pripravili še 12 samostojnih predavanj. 46 brigadirjev je opravilo izpit za moped, 12 jih je obiskovalo nižji in 6 pa višji tečaj za traktoriste.«

»Vaš najlepši trenutek na trasi?«

»Najlepši je bil odhod, ker se je bilo težko posloviti. Ob tej priložnosti pa se moram zahvaliti vsem brigadirjem za njihovo požrtvovalnost. Prav tako pa tudi pokrovitelju brigade kranjski tovarni »Tiskalnica.«

»Za konec morda še kakšna zanimivost?«

»Povedal bom anekdoto: Zgodilo se je ko smo urejali naselje. Kot sem že omenil so bili v naši brigadi mladinci in mladinke različnih narodnosti. Tako je neki brigadir ruval iz zemlje skalo. Ko je nekaj časa pulil kamen iz zemlje se je utrudil in tudi malo počil. Pri počitku pa ga je dobil ekonom naselje. »Vprašal ga je, kaj počne. »Mladi Črnogorec pa mu je hudomušno odgovoril, da pazi na kamen, da mu ne bi ušel.« M. Z.

Prometna vzgoja tudi na Koroški Beli

Tudi na osnovni šoli na Koroški Beli so se za akcijo »Na cesti nisi sam!« lepo pripravili. V ta namen so za pionirje priredili že več predavanj o cestno prometnih predpisih. Pred kratkim je na šoli naredilo izpit za pionirsko prometno značko III. stopnje 190 pionirjev, več kot 100 pa jih na izpitu še čaka.

Živahna dejavnost Komunalnega servisa v Loki

Te dni kopljejo delavci Komunalnega podjetja iz Škofje Loke v Blaževi ulici kanal za napeljava novega vodovoda tako, da bodo tudi stanovalci novih škofjeloških blokov preskrbljeni z vodo. Sedanje vodovodne cevi imajo le majhen premer, zato jih bodo zamenjali z večjimi. Isto podjetje ureja tudi obrežje reke Selšice pri to-

varni Šešir, s čimer bodo zelo polepšali zunanji videz tega dela mesta. Pričeli so urejevati tudi obrežje Poljanščice ob sedanjem novem kopališču. Upajo, da bodo vsa obrežna dela končali do 15. junija.

Tudi v Stari Loki bodo zamenjali stare vodovodne cevi z novimi. Z vodovodom in kanalizacijo pa bodo še letos končali na Trati in v Demšarjevem naselju.

Isto podjetje gradi za tovarno Motor samski dom, v katerem bo 38 samskih sob, ki bodo moderno opremljene. Preureja tudi obratne in poslovne prostore tovarne ELRA. Tudi za svoje delavce gradijo samski dom, in sicer za 50 samecev.

Iz vsega tega lahko zaključimo, da je dejavnost komunalnega servisa zelo živahna. V. R.

beležka

TRIDESET MINUT - TRIDESET DINARJEV

Ob prvomajskih praznikih je Kranjsko kinematografsko podjetje s svojim sporedom veselo presenetilo tudi najmlajše obiskovalce filmskih predstav. Za te je podjetje predvidelo v kinu Storžič in straziški Svobodi v dopoldanskem času po tri risane filme, kakršnih so otroci vedno željni. Pa tudi starejši, zlasti starši, so veseli, če svojim otrokom lahko nudijo razvedrilo, od katerega imajo lahko precej vzgojne koristi. Temu primerno je bil izbran tudi tokratni spored. Zato pa je toliko bolj negativna druga plat - cena vstopnicam. Enotna cena za otroške matinee v višini 30 dinarjev bi res ne bila previsoka, če bi za ta denar otroci imeli daljšo filmske predstave kot trideset minut.

Komentar ob takšnih primerih res ni potreben!

PRAVNI NASUJETI

S. F. Zgoranje Luže
Vprašanje: Pred sklenitvijo zakonske zveze ste imela sina z očetom s katerim ste se poročila. Sin je na matičnem uradu še vedno vpisan na vaš dekliški priimek.
Odgovor: V skladu s 23. členom temeljnega zakona o raz-

merjih med starši in otroki (Uradni list FLRJ, št. 104/47, 53/56) velja otrok, ki je rojen izven zakona za zakonskega, če sklenejo njegovi starši med seboj zakon. V tem smislu zahtevajte na matičnem uradu popravek.

P. F. Jesenice
Vprašanje: Ker v zakonu nimate otrok nameravate posvojiti mladoletno osebo in vas zanima, ali boste upravičeni do otroškega dodatka.
Odgovor: Če izpolnjujete ostale pogoje ste v skladu s 14. členom Uredbe o otroških dodatkih (Uradni list FLRJ, št. 36/55) upravičeni do otroškega dodatka.

V. J. Škofja Loka
Vprašanje: Ker ste prekinili delovno razmerje, vas zanima

kdaj se morate ponovno zaposliti, da ne izgubite otroški dodatek.

Odgovor: Po 31. členu Uredbe o otroških dodatkih (Uradni list FLRJ, št. 36/55) se šteje, da delovna doba za pridobitev pravic do otroškega dodatka ni pretrgana o prestopu iz enega delovnega razmerja v drugega, če do nove zaposlitve ni preteklo več kot 30 dni.

Č. M. Kranj
Vprašanje: Sin vam je med vojno padel, zanima vas ali ste upravičeni do kake podpore. Isti je padel kot mobiliziranec v nemški vojski.
Odgovor: Po sinu niste upravičena do podpore. Pač pa lahko sama prosite zanjo, če ste materialno ogrožena.

nesreče

POŽAR V SAVI
V sredo, 4. maja je izbruhnil požar v tovarni Sava v obratu II. zaradi malomarnosti instalaterja centralne kurjave, ki je varil plinske cevi pri neotesanih deskah. Predvidevajo, da je škoda za 150.000 do 200.000 dinarjev.

TATVINA ŽICE
V soboto, 30. aprila, je nekdo ukradel kolobar pocinkane žice, last Kmetijske zadruge iz Nakla. Žica je bila ukradena ob Savi. Teža kolobarja je bila 60 do 70 kg in je škoda za deset tisoč dinarjev.

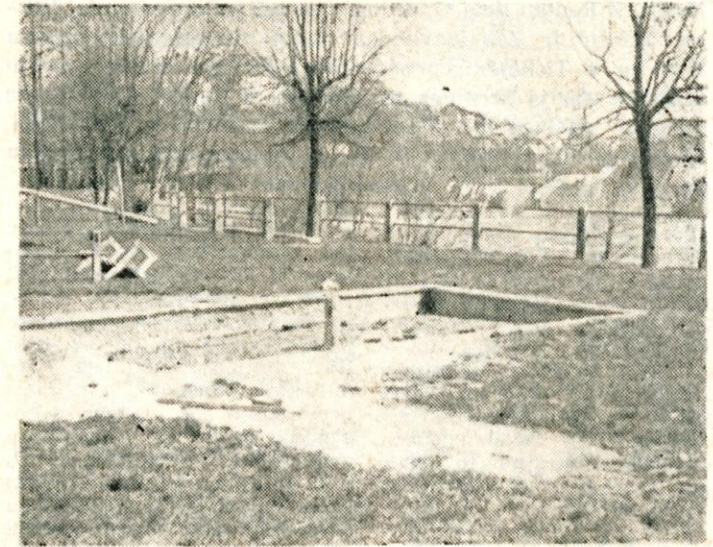
»ROPARSKI NAPAD«
O. P. iz Cerklj je v torek, 4. maja, ob 21. uri prijavil tamkajšnji postaji Ljudske milice roparski napad. Navedel je, da ga je na cesti med vasjo Luže in Velesovim pri Cerkljah počakal v gozdu človek in ga z nožem poškodoval na desni roki. Ko so organi Ljudske milice poizvedovali o tej zadevi so ugotovili, da se je omenjeni O. P. telesno poškodoval, ko je hotel na silo skozi okno k nekemu dekletu. Roparski napad pa je prijavil zaradi tega, da bi zanesljivo prejemal zdravniški dodatek.

SMRT NA ŽELEZNIŠKI PROGI

V torek, 3. maja, je bila na odseku železniške proge med Jesenicami in Bohinjsko Belo težja železniška nesreča pred čuvajnico št. 8 na Bohinjski Beldi. Izredni vlak št. 978, ki je vozil z Jesenic proti Bohinjski Beldi je povozil otroka M. M. starega 2 leti. Ko je mati otroka K. M. opazila vlak in otroka na progi je stekla za njim, vendar je bilo že prepozno. Vlak je najprej podrl mater in jo poškodoval po glavi, nogi in telesu, otroka pa je povozil do smrti. M. K. so prepeljali v jeseniško bolnišnico.

SAMOMOR

V noči od 1. na 2. maja je K. B. iz Bistrice pri Trzinu napravil samomor, in sicer se je obesil. Do samomora je prišlo zaradi neurejenih družinskih razmer.

Zanemarjeno in zapuščeno otroško igrišče v Škofji Loki je že dlje kamen spotike. Ker ni nikogar, da bi ga vzdrževal, se tudi otroci nimajo kje zabavati.

Šah - množična igra mladih

V počastitev Dneva mladosti je Zveza prijateljev mladine za okraj Kranj v sodelovanju z OK LMS Kranj in Okrajno šahovsko zvezo v minulih dneh priredila v Kranju okrajno prvenstvo v šahu med pionirji in mladinci z vse Gorenjske, ki so na občinskih prvenstvih zasedli prva mesta. Občinska tekmovanja so bila najboljša v Kranju, kjer je nastopilo 21 ekip, v Škofji Loki (28 ekip) in v Trzinu (10 ekip). Na občinskih tekmovanjih je nastopilo skupno 75 štiričlanskih ekip, na okrajnem tekmovanju pa 26 ekip s 104 udeleženci iz 7 občin.

Brdo - nova turistična postojanka

Turistično društvo Posave je za prvi maj izročilo svojemu namenu turistično postojanko na Brdu nad Ljubljano v radovljanski občini. Iz zapuščene stavbe so naredili lepo in privlačno turistično postojanko, ki ima notranjost urejeno v lepem gorenjskem planinskem slogu z nekaj

tujskimi sobami. Društvo je s prostovoljnimi delom lepo uredilo tudi okolico: naredili so plešišče, ograje, posuli ceste in uredili vrt ter klopi itd.

Že prve dni je postojanko obiskalo veliko izletnikov, precej tudi iz drugih republik in celo nekaj inozemcev. -an

Enoletna akcija pionirjev združnikov

Zvezni odbor društev prijateljev mladine je dal pobudo, da bi letos posvetili večjo pozornost delavnici in gospodarski kmetijski vzgoji naših otrok in mladine. Za to je v ta namen razpisal enoletno akcijo pionirjev in mladine pod geslom »Enoletna akcija pionirjev združnikov in mladih prirodoslovcev.«

V kranjskem okraju vodi to akcijo koordinacijski odbor pri Zvezi prijateljev mladine za okraj Kranj. Na pobudo tega

odбора se je vključila v to akcijo več kot polovica vseh pionirskih odredov, ki so si že izdelali program dejavnosti, kjer se bodo pionirji in mladina seznanjali s sodobno kmetijsko proizvodnjo.

Koordinacijski odbor pomaga šolam predvsem s tem, da prireja seminarje za tiste, ki vodijo pionirje v pionirskih združenjih in drugih krožkih in jim s strokovnimi nasveti pomaga organizirati delo tako, da se bodo pionirji res delavno in za-

družno vzgajali. Ob koncu akcije, ob 29. novembru, pa bodo tudi vse najboljše odrede nagradili za njihovo delo s praktičnimi nagradami.

DVE NOVI KOMISIJI

Pri Občinskem odboru LT na Jesenicah so konec prejšnjega meseca ustanovili dve novi komisiji: komisijo za elektro in radio tehniko in avto-moto komisijo. Komisiji so ustanovili z namenom, da tesneje povežeta delo avto-moto društev k delu na področju elektro in radio tehniko v občini.

DROBNE IZ GORNJESAVSKE DOLINE

TUDI NA HRUŠICI DRUŠTVO LJUDSKE TEHNIKE

Pred nedavnimi je bil v osnovni šoli v Hrušici pri Jesenicah ustanovni občini zbor Društva Ljudske tehnike, ki bo delovalo v okviru stanovanjske skupnosti na Hrušici. Izvolili so upravni odbor (za predsednika je bil izvoljen Stane Grzetič) in sprejeli društvena pravila ter program dela. Ze do letošnjega Dneva mladosti predvideva njihov program dela med drugim razstavo ročnih del, ustanovitev avto-moto krožka, sprejem novih članov itd. Društvo je že prejelo tudi dotacijo v znesku 100.000 dinarjev.

ZDAJ SE FOTOGRAFSKI KROŽEK

Za 1. maj so na osnovni šoli »Prežihov Voranc« na Jesenicah v okviru pionirskega odreda in krožka Ljudske tehnike ustanovili še fotoamaterski krožek. Za to dejavnost je bilo na šoli že dlje veliko zanimanje. Na tej šoli aktivno dela tudi avto-moto krožek. Priredili so že 3 tečaje za III. stopnjo in 2 tečaje za II. stopnjo pionirske prometne značke, ki jih je obiskovalo preko 100 pionirjev.

OBČNI ZBOR DRUŠTVA ŠOFERJEV IN AVTOMEMANIKOV NA JESENICAH

Društvo šoferjev in avtomemalikov na Jesenicah je na nedavnem občnem zboru ugotovilo, da ima 220 članov, ki so vsi pre-

cej aktivni. Vendar so ugotovili, da je na Jesenicah še nekaj šoferjev, ki niso člani društva, zato si bodo v prihodnje prizadevali predvsem povečati število članstva in nasploh pozitivni delo društva.

LASTNA SERVISNA DELAVNICA

Od 240 članov, kolikor jih ima AMD na Jesenicah, jih ima že precej svoja motorna vozila. Zaradi tega je bila iz dneva v dan bolj pereča potreba po lastni servisni delavnici, ki so jo letos končno le uredili. S svojimi uslugami pa bo na razpolago tudi šoferjem, ki niso člani društva.

AMD NA JESENICAH SKRBI ZA VZGOJO NOVIH ŠOFERJEV IN MOPEDISTOV

Izpite za mopediste je opravilo doslej že okoli 220 tečajnikov. Priredili so tudi 3 tečaje za šoferje - amaterje A in B kategorije, ki jih je obiskovalo 180 ljudi.

35 LET DELA FOTO KLUBA NA JESENICAH

Fotoamaterski klub na Jesenicah bo letos praznoval 35-letnico svojega delovanja. Na zadnji seji so sklenili, da bodo v počastitev te obletnice priredili med drugim tri samostojne fotografске razstave. Prve (mladinske) bodo priredili že v tem mesecu, drugi dve pa v avgustu in za 29. novembra. V programu dela za letos pa imajo tudi druge prireditve. -an

Kam v nedeljo?

ŠKOFJA LOKA:
V telovadnici društva Partizan bo ob 18. uri mladinski ples do 22. ure.

KRANJ:
V soboto in nedeljo mednarodne speedway dirke v Strazišču ob 15. uri. V soboto ob 20. uri zaključna predstava Revije okrajne gledališke dejavnosti »Prosti dan«. V nedeljo ob 16. uri v Prešernovem gledališču »Logaritmi in ljubezen«.

LJUBLJANA:
Pohod ob žici okupirane Ljubljane.

BEGUNJE:
Pokrajinski muzej NOB Kranj ob otvoril ob 9. uri dopoldne Spominski muzej talcev. V soboto pa bo ob 20. uri v Begunjah akademija v počastitev krajevnega praznika.

Izobraževanje

Bliža se obetajoša turistična sezona. Na vidiku je povečan obsejni promet s sosedno Avstrijo itd. V takem pričakovanju se tudi gostinska podjetja v Trzinu pripravljajo bolj kot vsako prejšnje leto. Toda enotedenski seminar za natakarsko osebje, ki so ga organizirali pred kratkim, je vse iznemagel. Spočetka je bilo 22 obiskovalcev, potem 18 in nazadnje — samo trije.

V razgovoru z organizatorji je bilo razumeti, da seminar ni vzbudil zanimanja. Zato je bilo vedno več opravičil, »boleznih«, službeno zadržanih itd.

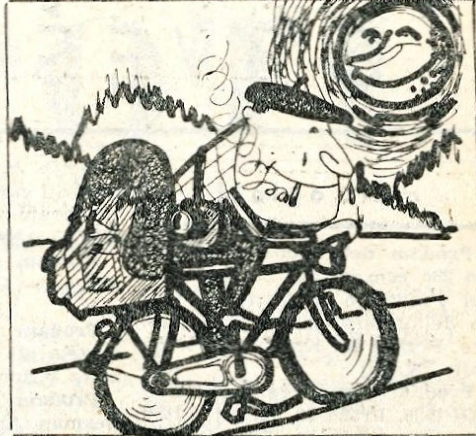
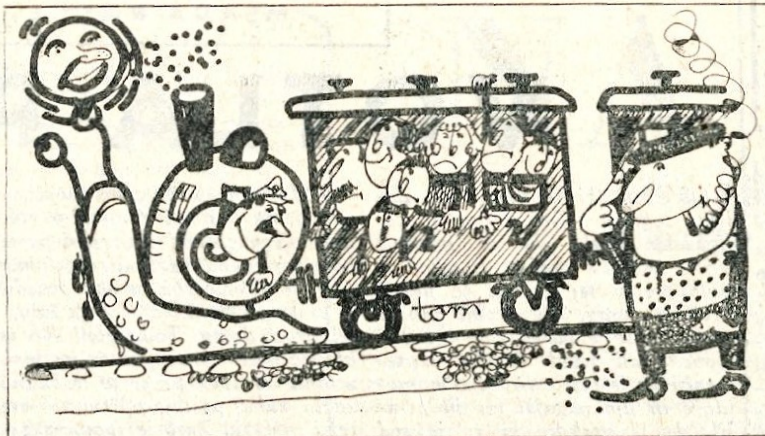
Vendar to ni edini primer. Seminarjev in tečajev, ki se končajo ob praznih klopih oziroma stoli, je več. Včasih taki tečaji pustijo v »spomin« tudi velike račune organizatorjem. Prav o tem je bilo govora zlasti na Občnem zboru Občinskega sindikalnega sveta v Trzinu. V Zeleniškem pa so ugotavljali potrebo po izobraževanju. Delavska univerza pa obenem ne najde zadostno število kandidatov, da bi organizirala ustrezeni seminar oziroma tečaj.

Pri tem je važno, da se vzroke neuspeha posameznih poizkusov izobraževanja v novem načinu nagrajevanja. Vsaj tako nekateri tolači. Posamezniki namreč z veseljem ponavljajo nove načelo, ki v resnici zanika papirnata spričevala in prizna samo delo. Morda je taka misel vodila tudi trziško natakarico, da ni bila navdušena za seminar. Njeno delovno mesto ob pultu ji namreč že sedaj zagotavlja dokaj večje prejemke, kot jih je imela pred letom v tekstilni tovarni, ne glede na njeno strokovno sposobnost, na znanje jezikov itd.

Zelo napačno bi bilo, če bi vse dosedanje uspehe izobraževalnega dela sodili po teh primerih. V večini so tečaji in izobraževalno delo zelo na široko prodrli med ljudi in tudi med navadne delavce. Kljub temu pa so prav ti primeri pokazali nekaj, kar je potrebno imeti pred očmi. Praviteljni o nagrajevanju morajo v večji meri upoštevati izobraževanje posameznikov. Hkrati je tu vprašanje perspektivnega razvoja oziroma napredovanja posameznikov. Natakarica trenutno res ni videla bistvene koristi od seminarja, v znanju nemščine itd. Toda, če bi za isto delovno mesto predpisali znanje jezikov, predvideli za vsak jezik večje prejemke in na drugačen način stimulirali njeno vsestransko izobraževanje potem bi ona bila življenjsko zainteresirana na izobraževanju vsaj v daljši perspektivi. Pri mnogih delovnih mestih namreč ni prav jemati samo kot merilo trenutni delovni učinek, marveč upoštevati tudi kvaliteto, sposobnosti za druga delovna mesta, za napredovanja in podobno.

Taka in podobna vprašanja se javljajo ob sedanjem velikem zaletu izobraževalnega dela, nov način nagrajevanja odpira vsakomur široke možnosti za povečanje osebnih dohodkov.

K. M.

JANEZ GRENA DOPUST

Z OBČNEGA ZBORA TURISTIČNEGA DRUŠTVA RATEČE-PLANICA

NA DRUGEM MESTU V SLOVENIJI

po številu nočitev domačih gostov

Gospodarske vesti

● Graditev mavrovskega hidrosistema. V skopskem podjetju »Hidroelektroprojekti« bodo do konca aprila izdelali investicijski program in idejni projekt druge etape graditve mavrovskega hidrosistema. Vgradili bodo dva agregata v Brutoku z zmogljivostjo 64 megavatov. Vsa gradbena dela so bila končana že v prvi etapi graditve sistema.

● Novi projekti za raziskovanje Donave. Te dni se je v Bukarešti končalo šesto zasedanje mešane romunsko-jugoslovanske komisije za vodenje in koordiniranje del pri ureditvi Donave v Djerdapu. Zastopniki obeh držav so ob tej priložnosti sprejeli tehnično-ekonomski memorandum ureditve Donave v Djerdapu, ki bo predložen v odobritev jugoslovanski in romunski vladi.

● Nova ležišča boksita in premoga. Že dlje je znano, da je v okolici Čitluka v Hercegovini precej boksita in premoga dobre kakovosti. Z letošnjimi raziskovanji je bilo odkritih več ležišč. V Blatnici bodo kmalu pričeli izkoriščati nahajališča boksita, v Gradnjičih pa premoga.

● Proizvodnja novih kamionov v Priboju. Tovarna avtomobilov v Priboju, bo razen svoje serijske proizvodnje pričela proizvajati tudi novo tovorno vozilo z 10 tonami nosilnosti in 180 KS. Predvidevajo, da bodo že letos proizvedli 40 do 50 takih vozil.

● Izvoz v Makedoniji. Po razpoložljivih podatkih se je v prvih letošnjih treh mesecih izvoz iz Makedonije povečal za približno 18% v primerjavi z istim razdobjem lani. Skupna vrednost izvoza industrijskih in kmetijskih proizvodov je dosegla 1.649,7 milijona dinarjev.

● Novo skladišče v kombinatu Belje. Z rekonstrukcijo tovarne za predelavo mleka na Belju se bo že letos zmogljivost povečala na 15 milijonov litrov mleka letno, naslednje leto pa bodo predelali že 20 milijonov litrov mleka. S tem se bo povečala predvsem proizvodnja raznih vrst sira. V ta namen gradijo novo skladišče, kjer bodo lahko shranili 50 vagonov sira, pripravljajo pa tudi obrate za predelavo raznih vrst sira in kazeina.

Konec aprila je imelo Turistično društvo Rateče-Planica svoj redni letni občni zbor, ki so se ga kot gostje udeležili tudi zastopniki Turistične zveze Slovenije, Gorenjske turistične zveze, Turističnega društva Kranjska gora, podjetja Žitnica Vitranec, Trgovskega podjetja Škrlatica, hotela v Planici, Kmetijske zadruge Dolinka, vaškega krajevnega odbora in vaških množičnih organizacij.

Delo društva je bilo v preteklem letu zelo plodno. Kot osrednjo prireditev so izvedli Pastirski rej, s katerim so prikazali običaje in navade, ki so bili

Mehanografski servis v Kranju

Pisanje in računanje po sistema luknjic

Gospodarske organizacije v Kranju so prejele posebno študijo o pogojih in možnostih za ustanovitev Mehanografskega servisa v Kranju. Študijo je izdelal Zavod za izobraževanje kadra in proučevanje organizacijske dela na predlog Kluba gospodarstvenikov.

Servis bi za več podjetij opravljal službo zbiranja in obdelave raznih podatkov s področja gospodarske dejavnosti, o planiranju proizvodnje, analizi rezultatov itd. Podjetja imajo namreč velike izdatke za opravljanje teh služb. Hkrati so v težavah zaradi pomanjkanja ustreznega kadra. Zlasti manjša podjetja le s težavo opravljajo take službe ali pa jih sploh nimajo, čeprav je to v njihovo škodo. Zato so podobni mehanografski servis že ustanovili v Ljubljani in v Mariboru. Med 14. podjetji in ustanovami Jugoslavije, ki so na svojo roko že ustanovile tako mehanizirano službo pa sta na Gorenjskem tovarni Iskra in Železarna Jesenice. Gre za sistem luknjanih kartic in trakov, ki zavzemajo v svetu važno mesto pri mehanografiji. Vse pojme oziroma »vprašanja« tem strojem je treba predložiti v obliki luknjastih kartic. Luknje seveda označujejo številke oziroma alfabetski znaki — črke. Tako ti stroji »odčitajo« dano »naročilo«, računajo in pišejo oziroma »odgovarjajo« po sistemu luknjic. Podjetja, ki se bodo odločila za korištenje takega servisa, bodo seveda morala sodelovati pri nabavi potrebne mehanizacije. l. c.

pred leti doma v Ratečah, ko so odganjali drobnico in živino na visokogorsko pašo. Reja se je udeležilo okoli 150 deklet in žena iz Rateč v narodnih nošah. Med drugim so zaplesali tudi dva stara zanimiva plesa, rateški »štajeriš« in »potrkano polko«.

Za letošnji Planški teden — srebrni jubilej Planice — je Turistično društvo prevzelo nase celotno oskrbo in čiščenje parkirnih prostorov po vasi.

Turistično društvo pa je v preteklem letu opravilo tudi vrsto drugih del za napredek turizma ne le v Ratečah, pač pa v celotni Gornjesavski dolini. Na njegovo pobudo so pričeli modernizirati cesto Podkoren-Rateče-meja z Italijo. Skrbeli so tudi za olepšavo vasi z rožami in najlepše hiše, okrašene z gorenjskimi nageljni, tudi nagrajili, dalje za ureditev cestne razsvetljave, za zgraditev novega trgovskega poslojpa itd. Za Planški teden je društvo zalozilo tudi 12.000 lepih razglednic z motivom Planice in 300 planških emblemov.

Na območju Turističnega društva Rateče Planica je 140 turističnih sob s 321 posteljami, od tega 81 privatnih sob s 189

posteljami, ki jih oddaja 34 lastnikov. V letu 1959 so v Ratečah zabeležili 21.025 nočitev domačih in tujih turistov. V privatnih sobah je stanovalo 716 gostov s 5796 nočitvami. Porast so zabeležili predvsem pri nočitvah inozemskih gostov (od 980 nočitev v letu 1958 na 2646 nočitev lani, torej za 27%). V letošnjem prvem tromesečju so v Ratečah zabeležili 6568 nočitev domačih gostov in 755 nočitev inozemskih gostov. Število nočitev domačih gostov je v letošnjem prvem tromesečju v primerjavi z istim razdobjem lani poraslo za 266%. Rateče so torej po številu nočitev domačih gostov na drugem, po številu nočitev tujih gostov pa na tretjem mestu v Sloveniji. RA

6 LET MURKE LESCE

Še slaba dva meseca in majhen kolektiv velikega trgovskega podjetja »MURKA« Lesce bo proslavljala 6. obletnico velikih uspehov. »MURKA«, ki je začela poslovati kot samostojno podjetje (takrat z imenom Trgovsko podjetje Lesce), je bila ustanovljena 1. julija 1954. Iz skromnih začetkov pa je do danes dosegla že tolikšne uspehe, da bi jih »MURKI« lahko zavidale še marsikatero drugo trgovsko podjetje.

Medtem ko je imelo nekdanje trgovsko podjetje Lesce sprva le majheno in neurejeno prodajalno bolj ali manj špecerijskega značaja, ima današnja »MURKA« še 5 oddelkov: špecerijski, manufakturni, prodajo pohištva, kuriva in železnine. Razen tega pa ima še dve poslovalnici, in sicer špecerijsko ter poslovalnico s sadjem in zelenjavo. »MURKA« v tako velikem obsegu posluje

dobro leto in si je zato uredila že skoraj večino vseh prodajnih prostorov; preostale pa bodo preuredili najkasneje v prihodnjem letu.

Letu 1955 je delovni kolektiv štel 15 članov in imel letni promet v višini 90 milijonov dinarjev. Lani pa je bil promet kar trikrat večji, medtem ko se je delovni kolektiv povečal le za 5 članov.

Pohištvo „Murka“ dostavlja na dom brezplačno

Ko smo že na kratko opisali zgodovino »MURKE«, prav gotovo vsakega bralca, še bolj pa potrošnika zanima, s čim mu »MURKA« lahko postreže. Najkrajši odgovor bi bil: z vsem!

Odgovor ni pretiran, saj potrošnik v »MURKI« Lesce kupi v špeceriji raznovrstno špecerijsko blago; v manufakturnem oddelku tekstil, tkanine, konfekcije in drugo blago; v oddelku kuriva premog in drva; v železni kolosa, mope, hladilnike,

pralne stroje, radijske sprejemnike, šivalne stroje itd. In končno ostane še prodaja pohištva stanovanjske opreme, ki ga ima »MURKA« vedno na zalogi od najbolj priznanih proizvajalcev iz Dutovelj, Nove Gorice, Divače, Skofje Loke, Maribora in drugod.

POSEBNOST »MURKE« PA JE ŠE TA, DA POHIŠTVO, IN PO ŽELJI TUDI OSTALO BLAGO, BREZPLAČNO DOSTAVLJA NA DOM. TO SEVEDA NE VELJA LE ZA BLIŽNJO OKOLICO LESCE, TEMVEČ ZA POTROŠNIKE VSE GORENJSKE IN PO POTREBI TUDI IZVEN NJENIH MEJA.

špecerija
manufaktura
kurivo
pohištvo
železnina

Skratka, potrošnik je lahko z najrazličnejšim blagom hitro in solidno postrežen v trgovskem podjetju »MURKA« Lesce. Razen tega pa so številni artikli tudi cenejši kot v ostalih trgovskih podjetjih, saj ima »MURKA« zagotovljeno neposredno dobavo iz industrijskih podjetij. In ker so bili potrošniki s podjetjem doslej zadovoljni, se delovni kolektiv »MURKE« potrošnikom priporoča tudi v naprej. Cenjenim odjemalcem bodo vedno lahko postregli s pestro izbiro najrazličnejšega blaga.

V zadnjem času je za potrošnike že samo preurejeno pročelje »MURKE« mikavno

OBVEŠČEVALEC

mali oglasi

Prodaj dobro ohranjeno Ja-vo 250 ccm zaradi boleznj. Ogled v nedeljo od 7. do 19. ure, ob delavnikih pa od 14. do 19. ure. Poizve se: Krožna ul. 4, Zl. polje, Kranj 1545

Prodaj Vespo, registrirano za leto 1960. Praše 20, Kranj 1699

Izgubil sem prevleko sedeža pri motorju na poti od Naklega do Labor. Najditelja naprošam naj jo odda v gostilni »Marinšek«, Naklo 1707

Godba na pihala »Svobode« Kranj prireja v nedeljo 8. maja ob 10.30 uri promena koncert na čast dneva zmage, v parku pred delavskim (sindikalskim) domom 1708

Ugodno prodaj ali dam v najem 1.200 m² zemlje ob glavni cesti Kranj — Naklo. Prodaj mopeda »Puch«. Ljubljanska 3, Kranj 1709

Prodaj »Fiat« 1100 ccm v zelo dobrem stanju. Za leto 1960 registriran. Naslov v oglasnem oddelku 1710

Prodaj dobro ohranjen kombiniran otroški voziček. Poizve se pri Franceljnu na Jelenovem dvorišču 1711

Prodaj leseno uto, kruto z opeko, primerno za garažo. Naslov v oglasnem oddelku 1712

Prodaj polovice hiše eni ali dvem osebim. Vseljivi dve sobi zgoraj. Naslov v oglasnem oddelku 1713

Prodaj dograjene kletne prostore s ploščo na klanecu pri Kranju. Naslov v oglasnem oddelku 1714

Prodaj šupo 4x6 m s podstrešjem — dvokapnica. Markič, Strahinj 75 1715

Prodaj leseno šupo (barako). Naslov v oglasnem oddelku 1716

Prodaj kravo s teletom in dvobrazni plug. Zg. Brniki 89, Cerklje 1717

Vespo odlično ohranjeno prodaj. Vozelj ing. Zarko, Tavčarjeva 7, Jesenice 1718

Prodaj dve lepi oleandri. Naslov v oglasnem oddelku 1719

Prodaj motorno repoznico, nov 16 colski gumi voz ali zamenjam za 15 colskega. Gros, Srednja vas 16, Golnik 1720

Prodaj zazidljivo parcelo v Kranju. Naslov v oglasnem oddelku 1721

Prodaj avto Opel Olympia Record 1955, odlično ohranjen. Krznarič Pavel, Mojstrana 80. Ogled vsak dan po 15. uri 1722

Prodaj presto stoječ štedilnik z 2,5 ploščami, dvema pečicama in bakrenim kotličkom, lepo krasno palmo in vodovodno školjko. Gregorčičeva 15, Kranj 1723

Enostanovanjsko hišo, lahko nedograjeno kupim v Kranju ali bližnji okolici. Plačam v gotovini. Naslov v oglasnem oddelku 1724

Kupim enodružinsko hišo ali stanovanje v Skofji Loki. Vprašati v oglasnem oddelku Glasu Gorejske pod šifro »Vseljivo« 1725

Sprejemmo takoj v službo enega delavca. Pekarna Kranj 1726

Učena za tekstilno stroko in prodajalko za komisijsko trgovino sprejemmo. Trg. podjetje »Elita«, Kranj, Titov trg 20 1727

Društvo UPOKOJENCEV v Kranju obvešča članstvo, da ima svoj redni letni občni zbor v sredo dne 11. maja ob 15. uri v veliki dvorani nove stavbe Okrajnega ljudskega odbora. K obični udeležbi vabi odbor 1728

Ob priliki proslave v bolnici SVPD »Franja« v nedeljo dne 15. maja 1960 bo vozil iz Kranja avtobus ob 6. uri izpred avtobusne postaje — Kranj. Cena za

relacijo Kranj — Cerklje »Franja« in nazaj din 500.—. Prijave sprejema občinski odbor ZB NOV — Kranj 1729

Prodaj okoli 500 kg sena in otave. — Godešič 52, Šk. Ljaka. 1730

Prodaj Fiat Balila tudi na obroke ali zamenjam za nov ali malo vožen moped. 1731

Prodaj NSU Primo 150 ccm. Resman Andrej, Kropa. 1732

Prodaj motorno kolo »Puch« 200 ccm, starejšega tipa z zadnjimi amortizerji. Jaklin Stefan, Tatjana Odrove 15, Kranj. 1733

Prodaj osebni avto Ford Taurnus v zelo dobrem stanju. Gorenjesavska cesta 2, Kranj. 1734

Prodaj hišo s sadnim vrtom, blizu Kranja. Naslov v oglasnem oddelku. 1735

Prodaj zazidljivo, nenacionalizirano parcelo v okolici Kranja. Naslov v oglasnem oddelku. 1736

Prodaj Vespo, dobro ohranjeno. — Naslov v ogl. oddelku. 1737

Kupim stroj za trganje (cu-fanje) žimce. Naslov v oglasnem oddelku. 1738

Sprejemmo kovaškega vajenca. Nudim vso oskrbo. — Peternelej Jože, Jezerska cesta 82, Kranj.

Iščem izdelovalca cementne strešne opeke »folce«. — Imeti mora svoj stroj. Naslov v ogl. oddelku.

JUGOSLOVANSKA LOTERIJA
IZIDI ŽREBANJA PRVOMAJSKE LOTERIJE

Srečke s končnicami so zadnje dobitke dinarjev:

28060	80.000
11	1.000
51	1.000
3161	40.000
22481	100.000
93231	80.000
2	400
7322	30.400
07352	60.400
48772	60.400
89612	80.400
158702	700.400
564392	200.400
13	1.000
1163	20.000
3593	20.000
12173	60.000
56643	80.000
78313	61.000
258143	500.000
54	2.000
294	4.000
374	4.000
52384	80.000
040254	4.002.000
152694	500.000
203994	300.000
291944	1.000.000
337594	200.000
15115	60.000
91135	80.000
145805	200.000
406225	200.000
216	10.000
996	10.000
1336	40.000
09606	40.000
54036	60.000
50716	100.000
86426	60.000
7	600
51487	80.600
152067	300.600
353037	2.000.600
74938	80.000
167028	300.000
318108	3.000.000
9	400
1219	20.400
5079	20.400
6369	30.400
02319	60.400
39369	60.400
72149	80.400
74679	80.400
009129	300.000
068750	500.400
328719	200.400

kino

KRANJ STORŽIČ — 7. maja ameriški barvni film **Princ in igralca**, predstave ob 16., 18. in 20. uri, matineja istega filma ob 10. uri. — premiera ameriškega CS filma **Trije Evini obrazi** - predstava ob 22. uri. — 8. maja ameriške barvne risanke **Serif in razbojnik, davkar, mali koncert** matineja ob 9. uri, češki film **Nevarna iznajdba** matineja ob 10. uri, ameriški barvni film **Naloga majorja Leksa** predstava ob 13. uri, egipt. barvni film **Dežela sanj** predstavi ob 15. in 21. uri, ameriški barvni film **Princ in igralca**, predstavi ob 17. in 19. uri.

LETNI KINO PARTIZAN — 7. maja zap. nemški barvni film **Ti si moja pesem**, predstava ob 20. uri; 8. maja ameriški barvni film **Naloga majorja Leksa**, predstava ob 20. uri.

TRIGLAV — 7. maja ameriški barvni vestern film **Mož iz Kolorada**, predstava ob 19.30; 8. maja češki film **Nevarna iznajdba**, predstavi ob 16. in 20. uri, zap. nemški film **Ti si moja pesem**, predstava ob 18. uri.

SVOBODA — 7. maja ameriški barvni vestern film **Naloga majorja Leksa**, predstavi ob 18. in 20. uri; 8. maja amer. barvne risanke **Serif in razbojnik, davkar, mali koncert**, matineja ob 10. uri, češki barvni film **Nevarna iznajdba**, predstava ob 14. uri, ameriški barvni film **Naloga majorja Leksa**, predstava ob 16. in 18. uri, ameriški barvni film **Princ in igralca**, predstava ob 20. uri.

NAKLO — 7. maja egiptovski barvni CS film **Dežela sanj**, predstava ob 20. uri; 8. maja egiptovski barvni film **Dežela sanj**, predstava ob 17. uri, premiera ameriškega CS filma **Trije Evini obrazi**, predstava ob 19. uri.

CEKLJE KRVAVEC — 7. maja češki film **Nevarna iznajdba**, predstava ob 20. uri; 8. maja ameriški barvni film **Mož iz Kolorada**, predstavi ob 15. in 17. uri.

JSENICE RADIO — 7. in 8. maja ameriški barvni vstavision film **Hollywood ali poguba**.

JESENICE PLAVŽ — 7. in 8. maja francosko-avstrijski barvni film **Slepi potnik**.

ZIROVNICA — 7. maja amer. barvni film **Bagdadska sirena**. 8. maja jug. cinemaskopski film **Osma vrata**.

DOVJE-MOJSTRANA — dne 7. maja jug. cinem. film **Osma vrata**; 8. maja ameriški barvni film **Bagdadska sirena**.

KOROČKA BELA — 7. in 8. maja italijanski barvni film **Casta Diva**.

BLED — 7. maja italj. jap. film **Madame Butterfly**, ob 18. in 20.30 uri in 8. maja **Madame Butterfly**, predstave ob 10., 16., 17. in 20.30 uri.

RADOVLJICA — 8. maja italijanski barvni cinem. film **Dubrovski** ob 18. in 20. uri, ob 10. uri matineja istega filma, zap. nem. film **Jazz ljubezen in pesem** ob 16. uri.

LJUBNO — 7. in 8. maja jug. francoski film **Mihajlo Ostrogov** ob 20. uri in 8. maja ob 16. in 18. uri.

KROPA — 7. maja angleški barvni film **Plavalasa zapeljivka**; 8. maja avstrijski barvni film **Mozart**.

SKOFJA LOKA — 7. in 8. maja amer. vstavisen film **Metalna zvezda**.

SORA POLJANE — 7. in 8. maja amer. vestern film **Osvajač**.

ZELEZNIKI — 7. maja franc. cinem. barvni film **Pevec iz Meksike** in 8. maja predstavi ob 17. in 20. uri.

TRZIČ — 7. in 8. maja italj. franc. barvni film **Skandal na plaži**.

DUPLICA PRI KAMNIKU — 7. maja ameriški barvni film **Zlomljeno kopje** ob 20. uri in 8. maja ob 16., 18. in 20. uri.

tržni pregled

V KRANJU
Korenček 40 do 60 din, sir 100 dinarjev, maslo 520 do 560 din, zaseka 280 din, čebula 40 do 45 dinarjev, krompir 16 do 20 din, kisló zelje 40 do 60 din, solata 100 din, suho meso 500 din, kesla repa 30 din, redkev 20 do 30 din, jabolka 80 do 120 din za kg, fižol 65 do 80 din, mleko 30 din, smetana 250 din, moka ajdova 60 do 70 din, jesprenj 60 do 70

V SKOFJI LOKI
Jajca 17 din, por 5 do 20 din, hren 10 do 20 din, srček 15 din za komad, jabolka 90 do 100 din, fižol 90 do 130 din, črna redkev 30 do 40 din za kg, špinača 30 dinarjev, berivka 30 din za merico, peteršilj 10 din za šopek, smetana 20 din zajemalka.

MLADA RAST

VOTLA PEČ

Ob cesti, ki se vije proti Zalemu logu v Selški dolini, je veličanska skala, ki se imenuje **Votla peč**. Ta skalina je resnično votla in v tej votlini je nekoč prebival vrage, ki je bil takšen spak, da se je lahko spreminjal v človeka ali žival. Vražji izpremenljivec je čisto ustavljal mimo-idoče in jim nagajal ter jih strašil, da je vsakdo, ki ga je tod vodila pot, pohitel mimo Votle peči, kot da mu pod nogami gori.

V Zalem logu je pri bogatem mlinarju služil hlapec babavec, ki je trdil, da se nikogar — niti samega vrage — ne boji. Mlinar mu je nekega dne velel:

»Županja v Zeleznikih je brez moke. Odnesi ji vrečo meljice!«

Hlapec je zadelgal polno vrečo moke v oprtni koš ter jo odnesel v Zeleznike. Ko pa se je vračal proti Zalemu logu, je bila že noč. V soteski pred Votlo pečjo je zaslišal jok. Šel je za glasom in našel otroka.

»Kaj ti je, da večaš?« ga je vprašal. »Si se izgubil in ne veš poti domov?«

Otrok je ni nič odgovoril, le jokal je in jokal, da se je zasmil hlapcu, ki je rekel:

»Zdajle je noč, zato pojdi z menoj, da boš noč prespal v mlinu mojega gospodarja. Jutri pa te bom zarano odvedel na tvoj dom.«

In je vekajočega otroka posadil v prazen oprtni koš ter ga odnesel proti domu. Toda glej! Ko je hlapec nesel otroka, je ta na mah utihnil. Hlapcu pa se je le čudno zdelo, zakaj postaja oprtni koš vse težji in težji. Zato je spotoma za gozdnom:

»Težek si pa tudi ko sam vrage.«

Ves preznojen je s težavo pripopil pred mlin, vrgel oprtni koš z ramen in v njem zagledal — vrage.

»Glej ga, leje si se pa ti vzlel!« se je začudil hlapec. »Mislim sem, da nosim otroka, sem pa vrage.«

Jeziljivo je zarentačil, prijel

vrage za roge in se pričel z njim rvati, da bi ga treščil v naraslo Selšico. Ko je vrage spoznal, da bi ga močni hlapec zlahka prebatal, se je izpremenil v bika. Tolične moči pa pogumni hlapec le ni imel, da bi ugnal črnega bika. Četudi ga je čvrsto držal za roge, ga je podvojnani bik nazadnje zmozel: pritisnil je nesrečnega hlapca ob drevo pred mlinom ter ga tiščal obenj vse dotlej, dokler ni izdihnil.

Naslednje jutro je mlinar našel pod drevosom mrtvega hlapca. V roki je držal odlomljen rog, ki pa ni bil bikov, ampak vragev.

Zato še dandanašnji vsak, ki gre mimo Votle peči, pospeši korak, da ga ne bi videl vrage.

Lojze Zupan

PRAVLJICA O DOBRILI

Za devetimi gorami in vodami sta živel kralj in kraljica. Imela sta vsega na pretek, samo otrok ne. Vendar se jima je tudi ta dina želja izpolnila in dobila sta prelepo hčerko Dobri-

lo. Vsi pa so želeli, da bi bila ta hčerka tudi tako dobra kakor je lepa. Bili pa so hudo razočarani. Zakaj? Z deklico Dobrilo sta rasla tudi napuh in hudobija. Kralj in kraljica sta kmalu od žalosti drug za drugim umrli. To pa ni posebno prizadelo hudobne deklice. Ko je bila godna za možitev, so se začeli ob blizu in daleč oglašati zali in bogati snubci. Toda hudobnici ni bil nihče všeč! Vsakega snubca je zaprla v oblake segajoči »Stolp smrti«, iz katerega se ni nihče več vrnil; kajti ta stolp so črvalce ostudne kače, ki so budno pazile na vsakega trpina v stolpu.

Iz ljudske zakladnice

Jama, v kateri je prebival FRGELCA

Nedaleč od Tolstega vrha je zija- ljal vhod v jama, v kateri je prebival Frgelca. Izhod pa je bil pod Babjim zobom.

dveh krajih zasula in Frgelca je gotovo ostal v sredi.

Tačas so ropali pri nas Turki. Če je šel kateri mimo jame, ga je Frgelca za pete potegnil notri. Ko jih je prišlo nekoč več, se jih je zbal in stekel v notranjost jame. Ravno takrat se je jama na

Tako so mi pripovedovali ranjki stari oče.

Kdo si zapomni številke?

Ko sem povpraševala med ljudmi, da bi zvedela, ali je ta zgodba znana, sem jo pri sosedu slišala malo drugače.

Napiši si na listek naslednji vrsti številki — dobro si oglej, kako so postavljene:

Pripovedovali so mi takole: V gozdu, ki je operenkova last, je jama, v kateri je prebival Frgelca. Bil je mož srednje postave, nosil pa je kratke zelene hlače. Hodil je po deželi, kradel bogatim in revnim dajal. Cestokrat so ga zasledovali, toda on se jim je znal ogniti.

1 9 3 8 7 6 1 5 2 0
0 6 4 8 2 4 1 2 6 3

Vhod v jama, v kateri je prebival, je tako ozek, da moraš po kolenih iti. Jama je zelo dolga. Notri so svetli kapniki, na dnu pa je brezno. To pa mi je pripovedovala Kristan Marija-Selo.

Nato reci komu: »Oglej si eno minuto tele številke in potem mi jih napamet spet spiši!«

(Iz Glasila blejskih pionirjev)

Brezplačno kosilo

Počitnice sem preživel doma. No treba je prav razumeti ta »doma«. Hodil sem v planine in tako me je pot zanesla tudi na Jelovico. Tu se torej začena moja povest:

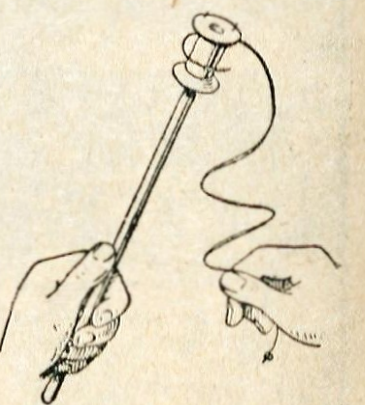
Dan ni bil ravno najlepši. Hodil sem pod ogromnimi smrekami sem in tja. Toda... kaj je to? Lajalo je malo po pasje, malo po volčje in vrage ga vadi, kako še. Jaz pa... smuk na drevo. Pobral sem krepelce, ki je bilo bolj malo podobno krepelcu, ampak je bila že cela veja, in zadržal dih. Mir! — Tam za ono smrčko je nekaj hrsknilo!

Primer: 19x2=38; 38x2=76; 76x2=152. Ničlo pripisemo.

Suha vejica. »Tišina in hladno kri« sem si dejal. Glej ga vrage! Kaj takega. Ogromen lisjak je v gobcu nosil petelina. Glej, kar proti meni gre!... Bum!... Ravno po smrčku. Stoji... ne gane se... izpustil je petelina... Bum!... Se ena mu je priletela za vrat. Sedaj šele se je pogal

Številke druge vrste si zapomni na podoben način, samo da moraš tu obe številki deliti z 2. — Primer: 96 : 2 = 48; 48 : 2 = 24; 24 : 2 = 12; 12 : 2 = 6; 6 : 2 = 3.

Dobro!... Se ena mu je priletela za vrat. Sedaj šele se je pogal

Veselite

Sonček sije vrh gore, meni srce se smehlja.

Kekec pleza na goro, srce smeje se ho ho.

Jaz pristrčno smejem se, ker srce veselo je.

(Iz Glasila blejskih pionirjev)

Zabava za pomladanske dni. Skaica vam je že povedala za kaj gre, če pa so vaše glavice še premajhne, pa pokličite starejšega brata ali sestrico ali pa starše na pomoč.

Obveščamo vse člane Kmetijske zadruge Kranj, da bo redni letni občni zbor 8. maja 1960 ob 9. uri v dvorani OLO Kranj.

Zadružniki udeležite se zbora!

BUTAN - PROPAN PLIN

VARNOSTNE VENTILE, DOVODNE CEVI, ŠTEDILNIKE IN REŠOJE IMA ODSLEJ NA ZALOGI

TRGOVSKO PODJETJE »ZELEZNINA« KRANJ

Koroška cesta 11

Servisna služba — strokovna navodila.

FILMI, KI JIH GLEDAMO

KAVBOJ, PRINC IN IGRALKA

V kratkem razdobju štirnajstih dni smo v Kranju videli kar dva filma z Marilyn Monroe - Avtobusno postajo in Princa in igralko. Ze zaradi tega dejstva, predvsem pa zato, ker oba pomenita v osebnem razvoju te ameriške igralki dokaj pomembna dogodka, mislim, da ne bo napak, če jima posvetimo nekaj besed.

AVTOBUSNA POSTAJA - (režiral Joshua Logan) je sicer komedija, vendar pa ne ostane le pri zabavnosti, ampak se - kajpada s poudarjanjem komičnih strani - dotakne problema, s katerim se prej ali slej, v večji ali manjši meri sreča vsako - kako vskladiti svoja nagnjenja, želje z zunanjim svetom. Kavboj Beau se z njim sreča v skrajno ostri obliki, saj je zrasel popolnoma v samotni in šele ob svojem prihodu v mesto spozna, da laso (fizična moč) ni vedno najprimernejše sredstvo za prepričevanje. Vendar pa najde plemenitejšo stran svojega »jaza«, čeprav šele po fizičnem »dokazovanju« (ki pa je v njegovem primeru edino moglo uspeti). Don Murray je s svojim sproščenim in prepričljivim podajanjem te vloge (ki je bila njegov debut) osvojil srca ne le publike ampak tudi producentov.

Nekoliko manj je uspel film **PRINC IN IGRALKA** v režiji Lawrencea Oliviera. Zanjpač še ni zaslužila. -do

je namreč jasno, da je nastal v največji meri zaradi obeh glavnih igralcev. Scenarij Terencea Rattigana kljub mnogim duhovitim mestom v dialogu ni popolnoma uspel, predvsem mu manjka poglobitve snovi, poleg tega pa je včasih razvoj dogajanja in značajev neprepičljiv. Zato je ostal film dokaj običajna lahkotna komedija, ki ji daje največji (in skoroda tudi edini) čar in vrednost igra Lawrencea Oliviera in Marilyn Monroe. V vlogi igralko Elsie, ki s svojo naivnostjo popolnoma razoroži izkušenega vladarja Carpathije, je Marilyn dokazala, da je ob svoji lepoti in šarmu razvila (s samovzgojo in vztrajnim študijem) tudi svoj igralski talent. Najuspešnejše v tem filmu so sekvence večerje v salonu, kjer pa se Marilyn nikakor ne giblje v Lawrenceovi sceni, ampak nekajkrat prav zablesti s svojo igro.

Svoj igralski talent pa je Marilyn razkrila tudi že v Avtobusni postaji. V vlogi barske pevke, ki je sicer trdnost odločena s svojo lepoto prodrati do vrha svojih sanj, v Hollywood, ki pa vendar včasih ni popolnoma prepričana v pravilnost svoje poti, lahko najdemo precej sličnosti z Marilyn. Obe tudi najdeta svojo pravo pot - pevka Cherie na farmo svojega kavboja, Marilyn pa med igralko (na začetku svoje poti) v filmski svet tega imena Lawrencea Oliviera. Zanjpač še ni zaslužila. -do

NAPOLPOTI

Na Okrajni reviji gledaliških družin doslej: Usode, Othello in Dnevnik Ane Frank

Dvoje je, kar je doslej značilno za Okrajno revijo gledaliških amaterskih odrov - kvaliteta in slab obisk. Kolikor je prva uprizoritev razveseljiva, toliko bolj je druga negativna. Kranjčani res zlepa niso imeli prilike, da bi v tako kratkem času lahko videli na deskah Prešernovega gledališča odrske stvaritve, ki so znane domala po vsem svetu. Prav tako pestro izbran spored pa že sam po sebi zaradi zahtevnosti narekuje dokajšnje sposobnosti igralcev in razumljivo, da mora biti potem tudi rezultat tega dokajšnja kvaliteta predstav.

Medtem ko to pišem, je revijski spored s sredino večerno predstavo Dnevnika Ane Frank na pol poti. Zato še ni moč zapisati, katera družina se je predstavila z najboljšo uprizoritvijo, vendar pa moramo o dosedanjih predstavah zapisati vsaj nekaj besed. Prej pa naj še zapišem, da revija mima tekmovalnega značaja v tem smislu, da bi se družine borile za točko, temveč ima namen pokazati stopnjo gledališke amaterske umetnosti za določeno obdobje, s katero lahko primerjamo dosežke v preteklosti in izdelamo koristne analize. - Prav tako pa tudi ni nikjer za-

pisano, da sploh mora katera-koli izmed družin kranjskega okraja na republiško revijo, ki bo konec maja v Kopru. Ali pa obratno, lahko gredo vse družine, če bo kvaliteta ustrezna. Tokratni sistem revije je prav zaradi tega pozitiven. Na nedavnem okrajnem revijskem tekmovanju mladinskih pevskih zborov sta se iz vsakega okraja lahko uvrstila na republiško revijo dva zborov, brez ozira na to, če je morda v prvem okraju sekcija kranjskega Dijaškega več zborov kvalitetnejših od najboljšega v drugem kraju.

In sedaj še nekaj besed o dosedanjih treh predstavah.

USODE Josipa Kulundžiča je v režiji Lacita Cigoja dramska sekcija kranjskega Dijaškega doma uprizorila domala proti pričakovanju. Upoštevat je namreč treba, da je delo psihološko tudi za rutinirane igralce dokaj zahtevno in razumljivo, toliko bolj za mlade igralce, ki so bili v tej predstavi v večini prvič na odru. To dejstvo pa je prav gotovo tudi vzrok manjših spodrsiljav, katerih pa bi se v večini prav gotovo lahko izognili.

Prosvetno društvo Staneta Zagarja iz Kropo se je predstavilo s Shakespearovim **OTHELLOM**. Nosilca predstave sta že po avtorjevi zamisli vsekakor Othello in Jago (kroparski je bil nekajkrat sicer pretiran v igri), kar pa sta bila tudi v uprizoritvi ob Kroparja. Čeprav je treba družino Staneta Zagarja nadvse pohvaliti, da so se lotili tako zahtevne odrske stvaritve (menda je to že značilnost za Kropo), pa bi verjetno lahko dosegli še večje uspehe, če bi segali po lažjih odskih delih.

DNEVNIK ANE FRANK Godricha-Hacketta je že sam po sebi tako preseljiva drama, da napravi na gledalca nadvse močno doživetje. Tako kot se je s tem delom predstavila straziška Svoboda, pa je za ljubitelje gledališča še poseben dogodek. **B. F.**

PRED KONCERTOM JESENIŠKE GLASBENE ŠOLE

Konec vsakega šolskega leta priredi Glasbena šola na Jesenicah večji koncert, s katerim močno popestri glasbeno dejavnost na Jesenicah ter seznanijo Jeseničane s svojo dejavnostjo tudi izven učnega načrta. Letošnji koncert operne in simfonične glasbe bo v ponedeljek zvečer v Čufarjevem gledališču. V prvem delu bodo peli solisti operne arije ob spremljavi orkestra, v drugem delu pa bo razen arij tudi nastop združenega zbora ob spremljavi orkestra. - Letošnji koncert obsega dela največjih komponistov, kot so C. W. Gluck, N. Rimski-Korzakov, G. Puccini, C. Gounod, B. Smetana, E. Grieg, R. Rossini, P. Mascagni, A. Dvořak, V. Bellini in G. Verdi. Pod taktirko ravnatelja glasbene šole Rada Kleča pa bodo nastopili: pomnoženi simfonični orkester Glasbene šole, združeni pevski zbori Glasbene šole, Svobode »Tone Čufar« Jesenice in Svobode »France Prešeren« iz Zirovnice ter solisti Silva Gračnerjeva - klavir, Marica Balo-

hova - mezzosopran, Rina Brunova - sopran, Pavla Klečeva - sopran, Andrej Kosem - bariton, Tine Rant - tenor in Vlado Rotar - tenor. Ker bo ponedeljkov koncert operne in simfonične glasbe v izvedbi domačinov doslej najkvalitetnejši in tudi programsko najboljši, je zanj zanimanje izredno veliko.

IVERI

Te dni so ustanovili v okviru zavoda »Primorske prireditve« odbor za novi festival jugoslovanske folklorne, ki naj bi odšel postal stalna prireditev Slovenske Istre. Prvi festival bo že letos v začetku avgusta, nastopila pa bodo v Portorožu, Kopru in deloma v Piranu in Ankaranu. Doslej so se za festival, ki ga bo po vsej verjetnosti prenašala tudi Evrovizija, prijavile že najbolj znane jugoslovanske folklorne skupine.

Zadnje dni sta na Poljskem izšli dve knjigi jugoslovanskih avtorjev v poljščini. V Krakovu je izšla zbirka 78 pesmi Vaska Pope, v Varšavi pa Traviška kronika Iva Andriča.

Pred dnevi je Zvezni izvršni svet imenoval nove člane filmskega sveta. Za predsednika je bil imenovan Vukašin Mičunović (direktor lista Borba), medtem ko sta bila v filmski svet razen ostalih članov imenovana tudi Slovenca Jože Gale (režiser) in književnik Drago Segar.

Prav te dni gostuje v Jugoslaviji prvakinja moskovskega gledališča »Bolšoj«, ena največjih sovjetskih sopranistik, Galina Višnjevskaja. Umetnica bo pri nas pela v Aidi in Evgeniju Onjeginu. Tako je v torek že gostovala v Skopju, sinoči pa v beograjski operi. Sovjetska umetnica bo svojo turnejo zaključila 12. maja, do takrat pa bo še nastopila v ljubljanski in sarajevski operi.

DVE RAZSTAVI v kranjskem muzeju

V vrsti razstav, ki jih prireja Mestni muzej v Kranju, sta vzbudili posebno pozornost arheološka razstava, ki prikazuje dejavnost arheološkega oddelka Mestnega muzeja v letih po osvoboditvi, in razstava originalnih slik kranjskega slikarja Leopolda Layerja in njegovega nasledstva. Zanimivost in pomembnost obeh razstav je nedvomna, zato bi prav gotovo storili napako, če razstavnemu gradivu ne bi posvetili vsaj skromnega zapiska.

Iz depoja arheološkega oddelka

Množica razstavljenih arheoloških najdb v spodnjih prostorih muzeja zgovorno pričča, da sodi Gorenjska s svojimi bogatimi kulturnimi ostalinami med najbogatejša arheološka področja na Slovenskem.

Razstavno gradivo tvorijo fotokopije raznih arheoloških objektov, arheološke karte posameznih nahajališč, nakit najrazličnejših oblik, orodje, orožje, keramika, novci itd. Seveda so vsi predmeti primerno komentirani z napismi. Kulturne ostaline zajemajo staro in mlajšo kameno dobo, bronasto, halštatsko (starejša železna doba), rimsko dobo, preseljevanje narodov in končno staroslovansko dobo. Čeprav je razstavljen le del obširne arheološke zbirke, ki jo hrani muzej, je vpogled v nekdanje kulture naših prednikov na Gorenjskem pregleden, zanimiv, zlasti pa poučen. In še obrobna misel: obisk je bil dober, če pa so učni zavodi, zlasti osemletke, tokratno arheološko razstavo v svojem učnem programu upoštevali in jo obiskali, tedaj prizadevanja muzejskega vodstva niso bila zaman.

Iz slikarske delavnice Leopolda Layerja

Med likovnimi razstavami, pa naj gre za reprodukcije starih

Jeseniške folkloriste vabijo na Koroško

Slovenska prosvetna zveza v Celovcu je zaprosila Svobodo Jesenice za gostovanje Ansambla narodnih plesov in pesmi na Koroškem. Ker iz tehničnih razlogov gostovanja ne bo mogoče organizirati že v juniju, se je odločila Jeseniška Svoboda za gostovanje v prvi polovici septembra. Jeseniški svobodaši bodo izvedli na Koroškem kar tri nastope, in to v krajih, ki jih bo določila Slovenska prosvetna zveza v Celovcu.

mojstrov ali za originalna dela še živečih umetnikov, s katerimi smo se srečavali, zavzema razstava »Layer in nasledstvo« posebno mesto. Posebno mesto zategadelj, ker se z likovnim snovanjem popularnega kranjskega slikarja Leopolda Layerja srečujemo prvič, in ne nazadnje zato, ker nam razstava posreduje bogato zbirko umetnikovih originalnih del v olju. Vseh del je 35. Podobe sodijo doloma v muzejsko, deloma v pungerško zbirko, nekatera dela pa so posodila za razstavo zasebniki.

Layer je domala pol stoletja deloval v Kranju (tu se je 1752. leta tudi rodil), si osnoval priznano delavnico in zalagal velik del Slovenije z oljnimi podobami nabožne vsebine. Delal je tudi v fresko tehniki, znano je tudi nekaj pastelov. Predmetno prevladuje pri njem verski predmet, ohranjeni pa so tudi nekateri njegovi razmeroma zanimivi portreti. Umrl je 1828. leta v Kranju.

O razstavi v Kranju pa še tole: zelo zanimiva je primerjava po sameznih slik, kjer je dobro viden prehod od Layerjevih originalov preko šole do nasledstva in končno do prave ljudske umetnosti v 19. stoletju.

Vsekakor je Mestni muzej s to razstavo storil ljubiteljem likovne umetnosti uslugo, predvsem pa zanimivo presenečenje. - Obe razstavi bosta odprti le še nekaj dni.

Akademski slikar prof. Pavle Bozovičar v svojem ateljeju v Zmencu pri Škofji Loki

„Plamenica“ na rešetu

Nekaj misli ob prvi številki letošnjega letnika glasila kranjskih dijakov

Letošnja številka »Plamenice« - po obsegu nekoliko skromnejša od lanske, leži pred menoj in sklenil sem že zaradi tega, ker je literarno glasilo tega zavoda pred leti upravičeno zaradi nekaterih nejasnih konceptov dvignilo toliko polemik in prahu in ker je lanski izvod skoraj nepopaženo zdrsnil mimo nas, več spregovoriti o njej.

Vedno, kadar se človek pripravlja na takole pisanje in rešetanje, ga mora spremljati občutek - misel, da so to mladi, še nezoreli ljudje in da so za njihove podvige potrebni drugačni kriteriji, kot pa za dozorle stvaritve. Tak sem tudi v tej kritiki skušal biti; ne oster, ampak samo človek, ki skuša opozoriti na te ali one pomanjkljivosti, ki se mu zde pomembne. Menim tudi, da ne bom nikogar prizadel tako, da bi opustil svoje začeto delo. Če pa ga opusti in se ne spoprime s težavami, sodim, da nisem napravil nikakršne škode.

Ce se najprej za hip ustavim pri poeziji letošnje »Plamenice«, moram poudariti, da je ta kvantitativno v primeri s preteklimi leti dokaj skromno zastopana. - Pesmi (6) objavljajo le trije avtorji: Vasja, Jože Meglič in Tatjana Vidmar. Vsekakor je najmočnejši Jože Meglič s svojimi **Sprehodi I in II**, s katerimi daje samoniklo in že dokaj dovršeno umetniško osebnost. Posebno Sprehodi I se odlikujejo z izvirno metaforiko in dokajšnjo melodioznostjo. Pesmi Vasje so me do neke mere presenetile, posebno »Pomlad« s svojo vedrostjo in razigranostjo, ki morda v motiviki nekje spominja na Minattija. Ostala poezija se mi zdi več ali manj iskanje samega sebe in neke moderne forme, lahko pa celo petošolsko iskanje »ljubezni v kaosu sanj«.

V primerjavi s poezijo je proza kar dobro zastopana. Najbolje

je, da se zadržim pri posameznih sestavkih in nekoliko več spregovorim o njih. Jeza Maks objavlja v listu dva sestavka, in sicer potopis »Črta na globus« in »Dva obraza«. »Dva obraza« govori o dokaj delikatnem problemu naših študentov na praksi v tujini, kjer ti ljudje za skromne denarje prodajajo svojo delovno silo tujim eksploatatorjem. Avtor za hip razmišlja o današnji Franciji, o tisti Franciji, ki jo vse preveč poznamo skozi Vercorja, Bodéaira, Van Gogha, Modigliana, Rimboja, Rodina, a vse premalo razmišljamo o njenih kolonialnih pretenzijah, o atomskih bombah v Sahari, o Maussujevih padalcih v Alžiriji. Kljub temu, da je avtor živel v okolju Južne Francije, se mi zdi, da sila pomanjkljivo, če sploh slika te stvari; čisto pa se mu zdi važnejša ugotovitev, da Jugoslovana spoznaš povsod po kletvica. Vsekakor pa je pomembno razpoloženje in misel, da mladih ljudi sveta ne razdva-

jajo bloki, poldnevnik in meridijani in da smo mladi ljudje proti vojni in da nas bo prej ali slej združila »Internacionala«. Tudi potopis »Črta na globus«, pravzaprav bi to lahko imenoval slike iz popotnikovega albuma - so s te plati pomanjkljive. Premalo slika avtor družbo, ljudi, običaje in нрав, družbene razlike in podobno. Lepih podob se človek kmalu naveliča in treba je globlje seči v pokrajino. Danes ljudje ne občudujejo le lepih polj, vrtov, ampak se pogosto ob njih sprašujejo, kdo jih obdeluje in kako, kakšna umetna gnobjila so bila potrebna za lepo pšenico itd.

»Stotak« Marine H. je tehnično dober sestavek, ki opisuje družino še starih meščanskih kvalitet in probleme mlade generacije, ki se s tem propadajočim svetom srečuje. Moram pa poudariti, da se v mnogih mestih z avtorjem ne strinjam, posebno problematično se mi zdi konec zgodbe: ko se vrača dekle od instrukcij, sreča na celti mladega fanta, ki se vrača iz kina. Fant ji ponudi spremstvo, ki pa ga dekle odbije, a se že hip nato v mislih sreča z mislijo, da bi jo naslednji dan povabil v kino, ji za rojstni dan kupil lepo stvar, jo poskusil poljubiti... Meni je taka mentaliteta tuja.

Tratnik L. objavlja dobro na-

pisano partizansko zgodbo »Priznanje«. List zaključujeta dve zgodbi **Tatjana Vidmar** in **Majde Černice** ter poročila o delu mladinske organizacije na šoli.

Ce gledam s širšega stališča, se mi zdi list v primerjavi z ostalimi literarnimi glasili šol, ki jih poznam, dokaj dober in dovolj pester, ni pa stopil iz tistih tradicionalnih okvirov, ki jih človeku vceplja že uvod z mislijo, da je list izdan brez posebnih pretenzij.

Zaključim naj pa kar s predlogom. V uvodu tožijo uredniki, da prispevkov noče in noče biti zadosti - tak je položaj tudi drugod. Zdi se mi, da bi bilo zelo pomembno, če bi vse kranjske srednje šole skupaj s tovariši, ki so se že dovršili šolanje in se še ukvarjajo z literarnim delom - teh ni malo, skušali izdati enotno literarno glasilo vse kranjske srednješolske mladine. Tako bi bilo rešenih kup problemov, kar pa se mi zdi najvažnejše - kvaliteta bi se močno dvignila. Vem, da je bilo lani na občinski konferenci LMS govora o takem glasilu in menim, da bi morala biti prizadevanja v tej smeri v prihodnjem šolskem letu še smelejša. Tako bi bil to prispevek najmlajše piščice generacije današnjemu mrtvoudnemu kulturnemu življenju v Kranju. **Jure Kobal**

RTV LJUBLJANA

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 6., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30. Ob nedeljah pa ob 6.05, 7., 13., 15., 22. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30.

NEDELJA, 8. maja

- 8.00 »Ob žici okupirane Ljubljane«
8.15 Mladinski zbori poje partizanske in množične pesmi;
8.30 Mladinska radijska igra — Pino Vatovec: Srečanje pri potoku;
9.15 Blagoje Bersa: Sončne poljane, simfonija iz cikla Moja domovina;
9.30 Zabavna matineja;
10.00 Še pomnite, tovariši...
10.30 »Fantje, petnajst nas je...« Zbori in samospevi;
11.00 Beograd-Zagreb—Ljubljana;
11.35 Majhen koncert pihalne godbe JLA;
12.00 »Ob žici okupirane Ljubljane«;
12.30 Vatroslav Lisinski: Uvertura št. 6 v D-duru;
12.40 Lepe melodije;
13.30 Za našo vas;
14.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo;
15.30 Melodije, ki vam ugajajo;
16.00 Humoreska tega tedna — Tone Seliškar: Muja in sršeni;
16.20 Domače viže za urne pete;
16.45 Klavir v ritmu;
17.00 »Ob žici okupirane Ljubljane«;
18.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba;
20.05 Izberite melodijo tedna!
21.00 Koncert slavnih pevcev;
22.15 Zaplešite z nami;
23.10 Veliki zabavni orkestri;
23.30 Kazimir Sikorski: Koncert za flavto in orkester;

PONEDELJEK, 9. maja

- 8.05 Violinske skladbe;
8.25 Plesni orkester Erwin Lehn;
8.40 Pesmi in priredbe Danila Bučarja poje Gorenjski kvintet;
9.00 Naš podlistek — Fjodor Saljapin: Strani iz mojega življenja — IV.
9.20 Popularne romantične melodije;
10.10 Iz filmov in glasbenih revij;
10.35 Trije dvospevi iz francoskih oper;
11.00 Zvočna mavrica
11.30 Oddaja za otroke;
12.00 Zabavni orkester George Malachrino
12.15 Kmetijski nasveti — ing. Jože Šparing: Setveni načrt za krmni trak in neprestano siliranje;
12.25 Dalmatinske narodne
12.45 Kmečka godba;
13.15 Obvestila in zabavna glasba
13.30 R. Schumann: Karneval op. 9;
13.55 Glasbene razglednice
14.20 Zanimivosti iz znanosti in tehnike
14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo
15.15 Reklame in zabavna glasba
15.40 Naši popotniki na tujem — Milan Ljubič: Poljska, kot jo vidi prijatelj;
16.00 V svetu opernih melodij;
17.10 Srečno vožnjo!
18.00 Radijska univerza — dr. Sergej Vilfan: Mesta II.;
18.15 J. S. Bach: Koncert za cembalo in orkester št. 4 v A-duru;
18.30 Sportni tednik
19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba;
20.00 Z glasbo v novi teden;
20.45 Kulturni globus
21.00 do 23.00 Koncert Komornega orkestra RTV Zagreb;
23.00 Poročila in pregled tiska;
23.10 Plesni zvoki iz studia 14 — Plesni orkester RTV

Ljubljana; TOREK, 10. maja

- 5.00 do 8.00 Dobro jutro!
6.30 Reklame;
8.05 Jutranje glasbeno popotovanje;
8.55 Radijska šola za srednjo stopnjo;
9.25 Veliki orkester Guy Luybaerts;
9.45 Dva prizora iz Smetaneve opere Poljub;
10.10 Izberite melodijo tedna!

RADIJSKI IN TELEVIZIJSKI SPORED

od nedelje, 8. maja 1960
do sobote, 14. maja 1960

- 11.00 Harfistka Pavla Uršičeva in violončelist Vlado Požar igra
11.30 Radi bi vas zabavali;
12.00 Trio Bardorfer sam in s kvintetom Kranjčani
12.15 Kmetijski nasveti — dr. Vlado Gregorčič: Preprečevanje izgub pri novorojenih teletih;
12.25 Pet popevk za pet pevcev;
12.40 Lovski kvintet igra poskočne melodije;
13.15 Obvestila in zabavna glasba;
13.30 Pri italijanskih opernih pevcih;
14.05 Radijska šola za višjo stopnjo;
14.35 Intermezzo z godali;
14.40 Miro Brajnik poje samospve slovenskih skladateljev;
15.15 Reklame in zabavna glasba;
15.40 Listi iz domače književnosti;
16.00 Izbrali smo za vas;
17.10 Fr. Chopin: Koncert za klavir in orkester št. 1 v e-molu;
18.00 Iz zbornika spominov;
18.20 Kotiček za mlade ljubitelje glasbe;
18.45 Razgovori o mednarodnih vprašanjih;
19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba;
20.00 Pesmi Gavra Jakoševića, Cvijetka Rihtmana in Božidarja Trudiča poje zbor Radio Sarajevo p. v. Tihomirja Mirića;
20.30 Radijska igra;
21.07 Leopold Ferdinand Schwerdt: Simfonija v Es-duru;
21.27 Kvintet Jožeta Kampača;
21.45 Četrte ure s pevko Marjano Deržaj;
22.15 Slavna dela komorne glasbene literature — Koktajl za zabavo.

SREDA, 11. maja

- 8.05 Mladina poje;
8.30 Zabavna glasba v raznih razpoloženjih;
9.00 Jezikovni pogovori;
9.15 Igrata dva slovenska solista — Jelka Staničeva — violina in Anton Trost — klavir;
9.45 Po tipkah in strunah;
10.10 Partiture hrvatskih skladateljev;
11.00 Zvočna ruleta;
11.30 Oddaja za cicibane;
12.00 Veliki godalni orkester Pierre Dorsey;
12.15 Kmetijski nasveti: Jože Kregar — Pridelovanje belušev;
12.25 Pisani zvoki z Dravskega polja;
12.45 Tri arije iz oper G. F. Haendla;
13.15 Obvestila in zabavna glasba;
13.30 Srbske narodne pesmi in plesi;
13.50 Kvintet George Shearing z godali;
14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo;
14.35 Koncert zbor Sloven- skih filharmonij;
15.15 Reklame in zabavna glasba;
15.40 Novost na knjižni polici;
16.00 Koncert po željah;
17.10 Sestanek ob petih;
17.30 Veliki orkestri — znane melodije;
18.00 Kulturna kronika
18.20 Iz slovenske solistične glasbe od Novih akordov do danes;
18.45 Domače aktualnosti;
19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba;
20.00 Ali jih poznate?
20.25 Claudio Monte Verdi: Orfeo;
21.40 Sonate Domenica Scarlattija;
22.15 Zabaval vas bo Ljubljanski jazz ansambel;
22.35 S popevkami čez kontinente;
23.00 Poročila in pregled tiska;
23.10 Moderna plesna glasba;
23.35 Milan Ristič: Koncert za klavir in orkester.

ČETRTEK, 12. maja

- 8.05 Sanremo 1960
8.25 Operne uverture in medigre
8.55 Radijska šola za višjo stopnjo
9.25 Zborovske skladbe iz Citalniške dobe poje Slovenski oktet

- 9.45 Gerald Finzi: 5 bagatel za klarinet in klavir
10.10 Na vrtljaku zabavnih melodij
10.40 Pet minut za novo pesmico
11.00 Iz angleške simfonične literature
12.00 Narodne v priredbi za dva glasova in mali instrumentalni ansambel
12.15 Kmetijski nasveti: ing. Jože Maček — Pripravimo se na poljske bolezni in škodljivce
12.25 Valčki Johana Straussa
12.40 Pihalni orkester JLA p. v. Pavla Brzulje
13.15 Obvestila in zabavna glasba
13.30 Popevke se vrstijo
13.55 Odlomki iz Thomasove opere Mignon
14.20 Šport in športniki
14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo
15.15 Reklame in zabavna glasba
15.40 S knjižnega trga
16.00 Franz Liszt: Španska rapsodija
16.30 Plesni zvoki velikih mest
17.10 »Teče mi vodica«
17.30 Potpuri za zabavo
18.00 Turistična oddaja
18.15 Spoznavajmo naše umetnike — XXX. oddaja
18.45 Radijska univerza
19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba
20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov
20.45 Zabavni orkester RTV Ljubljana
21.00 Bert Brecht: Kruh zaradi tega ni cenejši
21.40 Komorni intermezzo
22.15 Po svetu jazza
23.10 Sergej Prokofjev in Albert Roussel: Sedma simfonija

PETEK, 13. maja

- 8.05 Zbor RTV Zagreb p. v. Slavka Zlatiča poje skladbe Gallusovih sodobnikov
8.30 Franz Schubert: Prva simfonija
9.00 Naš podlistek — Henry James — Oznaka časa I.
9.20 Od melodije do melodije
9.40 Kotiček za mlade ljubitelje glasbe
10.10 Arije iz Giordanove opere Andre Chenier
10.30 Za vsakogar nekaj iz arhiva zabavne glasbe
11.00 Nina Markovna: Dve skladbi za violino in klavir
11.30 Družina in dom
11.45 Pesmi in plesi iz Polinezije
12.00 Tenor saxofonist Guy Lafitte in klarinetist Ati Soas
12.15 Kmetijski nasveti — vet. Frane Skušek: Zdravstvena zaštita telet
12.25 Finale II. dejanja Mozartove opere Čarobna piščal
13.15 Obvestila in zabavna glasba
13.30 Vlado Golob: Divertimento za mali orkester
13.50 Vaški kvintet z Reziko in Sonjo
14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo
14.35 S popevkami po Evropi
15.15 Reklame in zabavna glasba
15.40 Iz svetovne književnosti
16.00 Petkov koncert ob štirih
17.10 Razgovor z volivci
17.20 Lahka glasba
17.40 Poje moški zbor France Prešeren iz Kranja p. v. Petra Liparja
18.00 Človek in zdravje
18.10 Dvajset minut z veselimi planšarji
18.30 Iz naših kolektivov
19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba
20.00 Lepe melodije
20.15 Tedenski zunanjepolitični pregled
20.30 Skladateljske siluete iz večerajšnega sveta —
21.15 O morju in pomorskih
22.15 Dvajset minut z ansamblom Mojmir Sepeta
22.35 Naši solisti poje arije iz Wagnerjevih oper
23.00 Poročila in pregled tiska
23.10 Plesna glasba za mlade poslušalce
23.45 Pevec Johnnie Ray

SOBOTA, 14. maja

- 8.05 Pol ure pri skladatelju Blažu Arničju
8.35 Od polke do oha oha oha
8.55 Radijska šola za nižjo stopnjo
9.25 Partizanske pesmi
9.40 Zabavni orkester RTV Beograd
10.10 Odlomki iz slovenskih oper
11.00 V ritmu današnjih dni
11.30 Pionirski kotiček
11.50 Stanislav Binički: Harmske pesmi
12.00 Pesmi Rada Simonitija
12.15 Kmetijski nasveti: ing. Dušan Terčelj — Napa- ke vina in vpliv lesene vinske posode
12.25 Domači napevi izpod zelenega Pohorja
12.45 Hammond orgle v ritmu
13.15 Obvestila in zabavna glasba
13.30 Skozi naše vasi...
13.55 Risto Savin: Stiri skladbe za violino in klavir
14.20 Zanimivosti iz znanosti in tehnike
14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo
15.15 Reklame in zabavna glasba
15.40 Na platnu smo videli
16.00 V dvoranah Svobod in prosvetnih društev —
16.30 Vedri zvoki
17.10 Glasbeni mozaik
18.00 Jezikovni pogovori
18.15 Majhni zabavni ansambli
18.30 Trio Slavka Avsenika
18.45 Okno v svet
19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba
20.00 »Pri nas pa oheet imamo...«
20.30 Parada popevk
21.30 Melodije za prijeten konec tedna
22.15 Oddaja za naše izseljence
23.10 Do polnoči v plesnem

Televizijski spored

- NEDELJA, 8. MAJA
9.00 TV film o Lassie.
9.30 Kmetijska oddaja.
10.30 Pohod ob žici okupirane Ljubljane.
12.00 Boks.
16.00 Otroci poje z nami.
17.45 Pohod ob žici okupirane Ljubljane — zaključna prireditev.
18.45 Rokmet ženske.
20.00 TV dnevnik.
20.20 Kulturna panorama.
20.30 Osvoboditev Zagreba.
20.50 Improvizacije zabavne glasbene oddaje.
21.50 Sedem dni.
PONEDELJEK, 9. MAJA
18.00 Družinska oddaja — prenos iz Zagrebskega velesejma.
18.30 Poljudno znanstvena oddaja.
20.00 TV dnevnik.
20.20 Tedenski športni pregled.
20.50 Teden reklame.
21.00 Celovečerni film »Sestre«.
TOREK, 10. MAJA
20.50 Prenos sporeda tuje televizijske postaje iz Italije.
SREDA, 11. MAJA
18.00 Pionirski mozaik.
18.45 Telesna kultura in šport.
20.00 TV dnevnik.
20.20 Aktualna tema: Vzgoja delavcev.
20.40 Anna Bonacci: Televizijska drama — Kavarna iluzij.
21.35 Prvi koraki — dokumentarni film Dušana Povha.
ČETRTEK, 12. MAJA
20.00 Zunanji prenos.
PETEK, 13. MAJA
20.50 Prenos sporeda tuje televizijske postaje.
SOBOTA, 14. MAJA
18.00 Na otroškem igrišču — glasbena oddaja.
18.45 Televizijska pošta.
20.00 TV dnevnik.
20.20 Televizijske reklame.
20.30 Razgovor z članom centralnega komiteja ZK Hrvatske.
20.45 Mikrofon je vaš.
21.45 Televizijski film o Nevidnem človeku.

DRUŽINSKI POMENKI

Kakšna naj bo gospodinja?

Nič kaj prijetno ni gospodinj, če jo preseneti obisk, stanovanje pa ima še neurejeno in povsod nered. Še bolj nerodno pa je, če je tudi sama še neurejena. Ker vsaka žena želi biti prijetna, bo tudi skrbela za red, ne le v svojem stanovanju, temveč tudi za lasten videt ter bo zjutraj najprej uredila sebe in potem še svojo okolico. — Vsaka sodobna žena in gospodinja mora čutiti, da tudi s svojo prijetno in urejeno zunanostjo dobro vpliva na vse, ki so okoli nje, pa naj bo to mož ali otroci. Razumljivo je, da je gospodinja po naporu gospodinskega dela utrujena in da se ji večkrat ne ljubi, da bi se mislila nase, vendar je prav, da vedno misli na svojo zunanost.

Kaj naj korej gospodinja nosi doma pri svojem delu, da bo videti vedno čedna in negovana? Najboljše so obleke iz pralnega blaga, ki jih zavaruje še s predpasnikom. Oboje bo lahko oprala brez velikega truda. — Pretoplili obleke doma ne bo nosila, saj se v kuhinji, pri čiščenju stanovanja in pri kuhanju preveč segreje in nevarnost za prehlad je večja. Z lepo krojenimi predpasniki lahko olepša svojo zunanost. Seveda pa je najvažnejše, da so vedno čisti in lepo zlikani. Važni so tudi čevlji. Ves dan ne smemo hoditi v copatah. Gospodinsko delo zelo utruja noge, copate pa nogam ne dajo nobene opore. Zato imajo gospodinj, ki so vedno v copatah, ploske noge in čim starejše so, težje hodijo, večkrat tudi zato, ker so premalo pazile na svojo obutev. Potrebno je, da nosi doma nizke čevlje z nizkimi petami, kajti v teh se noge najmanj utrudijo. Copate služijo le za to, da se noge v njih odpočijejo, ne pa da smo v njih ves dan.

K obleki spada tudi urejena pričeska. Na človeka napravi nedvomno slab vtis kuharica, ki se sklanja nad loncem, lasje pa ji štrlijo na vse strani. Lasje morajo biti lepo speti, pri kuhanju imamo ruto na glavi. Tako ne bo nevarnosti, da bi lasje našli povsod tam, kjer jih sploh ne bi smelo biti.

Tako urejene in čiste gospodinj bo vsak vesel in tudi sama se bo vedno dobro počutila.

Shranjevanje limon

Limone ostanejo dalj časa sveže, če jih vložimo v zabojček z žganjem, in sicer tako, da se ne dotikajo druga druge. Hranimo jih v hladnem prostoru.

Ali: Limone zložimo v steklen kozarec za konzerviranje in jih pokrijemo z nizkim lončnim podstavkom, napolnjenim z vodo, ki jo vsak dan menjamo.

Ali: Cele limone potopimo v posodo s čisto mrzlo vodo, ki jo menjamo vsak dan. Tako se nam ohranijo tudi 14 dni ali še več.

Limonine lupinice — Limonine in pomarančne lupine prav natančno obrežemo (samo do belega dela lupine), na drobno sesekljamo ali nastrgamo na strgalniku za hren, naložimo v kozarec, pomešamo s sladkorjem, zalijemo z žganjem ter zavežemo. Postavimo nekaj tednov, da se dišično snovi izlužijo. Za čaj ali za razna peciva zadostuje že nekaj kapljic, pa dobe okus po limoninih lupinicah.

Limonine olupke lahko tudi sesekljamo in jim primešamo sladkorne sipe, streemo v kozarek s steklenim pokrovom in shranimo.

PREHUD TEK

Ljudje, ki bi se radi znebili nekaj kilogramov svoje teže, se navadno zatekajo k telovadbi, k masažam, k parni kopeli in podobno. Toda le redki se pohvalijo, da jim je vse to koristilo, kajti po takih telesnih vajah apetit pri človeku navadno še naraste in posledice so ravno obratne, kakor je človek pričakoval. Dejstvo je, da masaža in telovadba pripomoreta le k enakomerni porazdelitvi maščobe, nikakor pa je ne odpravita. Če hočemo doseči to, se je treba zateči k edinemu uspešnemu sredstvu — k ustrezni prehrani, samo h kalorijam, ki so neobhodno potrebne za naš organizem in s tem v zvezi seveda k močni volji, da se upremo pretiranemu teku. Glavne poteze v prehranjevalnem sistemu so v prvi vrsti najprej tele: čim več zelenjave in sadja, nemastno meso brez omak, nekoliko več gibanja in nič malic.

Pri tistih, ki so nagnjeni k debelosti oziroma jih preganja

prehud apetit, naj dnevni obroki ne presežajo 2000 kalorij (riž in testenine — 8 dkg, pečeno meso — 14 dkg, sir — 15 dkg, zelenjava — 20 dkg — te količine naj sestavljajo kosilo, enake pa tudi večerjo.

Dosledno naj se izogibajo zelo sladkih jedi, naj ne pijejo med kosilom in večerjo in naj uporabljajo v kuhinji le olje ali margarino.

Preden začnete preganjati debelost, se vsekakor napotite k zdravniku. Morda preveč ma- sti ni samo zaveza prehudega apetita, marveč posledica kake neskladnosti v delovanju notranjih organov in žlez, morda celo znamenje kakšne bolezni. Sele, ko ste se prepričali, da je odvišne kilograme zakrivil prehud apetit, ga poskusite zavreti s primerno prehrano in s primernim načinom življenja.

MODA

Lepotilne maske

MASKA IZ JOGURTA IN SADJA

Lepotilne maske lahko sami napravimo iz domačih sredstev, in to brez večjih stroškov. Obraz in vrat si temeljito očistimo. Zmešajmo jogurt s kakršnikoli sadjem, katerega poprej dobro stlačimo. Za mastno kožo dodamo še nekoliko limoninega soka. To mešanico nanesemo z leseno žlico na obraz ter pustimo, da se posuši. Nato si obraz izmijemo s toplim mlekom.

MASKA IZ SKUTE

Zelo dobro in učinkovito masko pripravimo iz skute. Zmešamo tri jedilne žlice skute z malo tople vode in še toplo nanesemo na očiščen obraz in vrat. — Zmes naj učinkuje 20 minut, nato umijemo obraz in vrat s toplo vodo in ga opljuskamo še z mrzlo. Koža postane lepa, napeta in prožna.

MASKA ZA VSAKO KOŽO

Krompir srednje velikosti skuhamo, olupimo ter stisnemo v pire. Dodamo očiščenega olivnega olja ter en beljak. Dobro zmešamo, nanesemo toplo na obraz in vrat, pustimo učinkovati 20 minut, nakar masko odstranimo z mlačno vodo.

Prikupen kostim, primeren za hladno pomlad ali pa jesen.

Predor ali most?

Neodločnost, ki lahko privede do nadaljnega odlaganja Pocenitev prevoza. - V 35 minutah skozi predor

Pred nekaj dnevi je skupina francoskih in britanskih strokovnjakov objavila poročilo o tehničnih in finančnih možnostih za zgraditev predora pod Rokavskim prelivom. O tem projektu se je v preteklosti že mnogo govorilo. Zadnje čase pa vse kaže, da so začeli z resnimi pripravami, da načrt končno vendarle uresničijo. — Strokovnjaki so prišli do prepričanja, da je načrt izvedljiv tako v tehničnem kot v finančnem pogledu.

S tehničnega stališča bi po mnenju strokovnjakov lahko zgradili predor bodisi pod morskim dnom z izkopavanjem, lahko pa bi tudi že izgotovljen predor preprosto potopili na morskem dnu. Stroški za gradnjo predora bi znašali okoli 174 milijard 400 milijonov dinarjev. 80 odstotkov tega zneska bi se porabilo za tehnična dela, ostalek pa za inštalacije.

Predor bi bil dolg 51,5 km. Vlak, ki bi vozil povprečno 96,5 kilometra na uro, bi porabil za pot skozi predor 35 minut, za razdaljo med Londonom in Parizom pa le 4 ure in 20 minut. Predor bi gradili 5 let. Po mnenju strokovnjakov bi letni promet skozi predor znašal okoli 3 milijone potnikov- 670.000 avtomobilov in 250.000 ton tovora. Promet pa bi iz leta v leto naraščal, tako da bi že leta 1980. leta šlo skozi predor nad 5 milijonov potnikov, 1.127.000 avtomobilov in 1 in pol milijona ton tovora. Zanimivo je, da bi bile tarife za prevoz potnikov in tovora skozi predor manjše od tarife, ki veljajo za prevoz potnikov in tovora preko kanala.

Skupina strokovnjakov predlaga, naj bi se ustanovila posebna meddržavna družba, ki naj bi prevzela graditev predora in ki naj bi s prevoznimi tarifami potem krila stroške izgradnje.

Zanimivo pa je, da strokovnjaki niso zavrgli niti ideje, da bi se zgradil preko kanala most. Tudi most bi po mnenju strokovnjakov lahko zgradili v 5 letih, le stroški bi bili precej večji kot za gradnjo predora in bi znašali približno 288 milijard dinarjev. Kljub precej višjim stroškom pa je po mnenju strokovnjakov vzamisel o gradnji mostu zelo privlačna, ker bi to predstavljalo skoraj neomejeno možnost za cestni in železniški promet.

Strokovnjaki se torej še niso odločili niti za predor niti za most. Obstaja nevarnost, da bo spričo te neodločnosti gradnja spet za nekaj časa odložena. — Vse pa je odvisno seveda od odločitve francoske in britanske vlade, ki bosta o omenjenem poročilu razpravljali baje prav v kratkem.

TONJE SVETINA LOVČEVA HČI

Riše Milan Batista

157.

Neuspeli pogon je Goldschmieda silno razhudil, ker je bil tudi von Ulbricht neverjetno nevoljen. Jozelj jih je slišal kot še nikoli.

»Kdo je tukaj gospodar v lovišču?« Mi, ali divji lovec?«

Na vso jezo so se gostje napili in razbijali kozarce pozno v noč. Jozelj je moral v dolino po nove gonjače. Drugi dan so se namenili naprej v Macesnovce, kamor se je umaknila divjad. Jozlja je že naprej skrbelo, kaj bo. Bal se je, da bo ob službo. Samil je Neka in Boštjana. Kdo drugi tega ne bi upal storiti.

158.

Tam, kjer so se lovci in gonjači ločili, je dejal dolgonogi gonjač Zatirnik: »Danes vam jih priženem, če jih izkopljem iz tal.« »Na, da se ti v prepadih ne bo vrtelo v glavi,« mu je podal Jozelj steklenico žganja, ki ga je Zatirnik visoko cenil.

Z Goldschmiedom sta odšla na stojišče v sredo pečevja k staremu macesnu. Še preden se je začel pravi pogon, so niže stojičji gostje streljali. Strelji so padali vedno pogosteje. Goldschmied je začel divje zavijati oči, ker ni prišla na njegovo stojišče niti dlaka.

159.

Gamsi so gonjače kmalu začutili. Pred njimi so se umikali z reber, in z živžiganjem opozarjali na nevarnost. Tropi so se stekali na policah. Lahkonogi Zatirnik se je z dolgo lovsko palico pozibaval nad prepadi in gnal petdesetglavi trop gamsov v Slepo polico Goldschmiedu pod puško. »Ta-ta-ta-ta« je v presledkih vpil kakor jesihar. Čreda je prožila kamenje, da je živžigalo in se razbijalo v pečeh. Vodila je za stara močna koza vodnica z ljubkim kozličcem. Vse bliže so prihajali nevidnemu strelcu. Nevarnosti niso niti slutili.

TRI DNI BENETK

Sredi trga je stal velik omnibus. Ljudje so ga obkrožili vznemirjeni. »Tri dni zastoj v Benetkah! Tako je pisalo na tabli. Spodaj pa: »Vstopite; Niti dinarja vas ne stane!« Se bolj spodaj pa: »Samo za poročene može, ki vzamejo s seboj svo družino!« Ljudje niso verjeli svojim očem. Domišljija se jim je razgibala. Benetke! Lidol Markov trg! Gondole! Vožnja čez Brenner; Ob Gardskem jezeru! Dožev palače in lagune! Nekdo se je opogumil. »Je res to, kar piše?« Sofer je prikimal: »V petek zvečer odhod — Vrnitev v ponedeljek zjutraj.« »Cisto zastoj?« »Vožnja je brezplačna, dragi gospod. Samo vaše ime in vaš naslov morate vpisati tukaj.« Priglasilo se jih je veliko. Naval je bil prehud. Morali so priključiti še omnibus. Prišli so z otroki in babicami. Slovesno in skrbno so vpisali imena in naslove v spisek. Potem ni nasprotovala vožnji nikakršna stvar več.

»Vse pripravljeno?« »Vse v redu!« »Zaprte vrata! Odhod! Srečno pot!« Omnibus sta se premaknila. Odpeljala sta s trga proti jugu. Lastnik obeh potniških omnibusov je ostal s spiskom benetških izletnikov na trgu. Potem je sedel za mizo na terasi točilnice in si naročil aperitiv. Prisedel sem k njemu. »Reklama, dragi gospod?« »Niti ne,« je dejal. »Ne zabtevate prav nič za vožnjo?« »Niti počenega groša ne.« »Potemtakem nudite to kar tako?« »Ne jaz. Finansira moje društvo.« »Društvo? Kakašno društvo?« Dejal je blagobotno samovšečno: »Društvo za NEMOTENO DELO, v katerem so vključeni vsi izvedeni ponočni vlomilci tega mesta. Ni mi treba storiti nič drugega več, kot da jim izročim nočnej spisek z naslovi izletnikov, ki so se odpeljali v Benetke.«

NOVA OPERA NA PLATNU

Znano črnsko opero »Porgy in Bess«, ki smo jo imeli priliko poslušati pred leti tudi v naši državi, so posneli na filmski trak. V filmu nastopajo v glavnem tisti igralci, ki so se nam predstavili že v filmu »Carmen Jones«. Film so posneli v studijih Samuela Goldwyna. S snemanjem so začeli že julija 1958. leta. Zaradi izrednih težav, ki so jih morali pri realizaciji filma premagati, pa se je snemanje zavleklo daleč preko predvidenega roka.

Prve težave so nastopile pri zasedbi vlog. Obda glavna igralka Dorothy Dandridge in Sidney Poitier ne pojeta svojih vlog sama. Največja zapreka pa je bil požar, ki je pet ur pred začetkom snemanja, 2. julija 1958. leta, uničil vso kulisarijo in vse kostume. Škoda, ki jo je povzročil požar je znašala približno 182 milijonov dinarjev, zaradi podaljšanja snemanja filma pa je nastalo še za približno pol drugo milijardo dinarjev posredne škode.

Kljub temu so producent, režiser in igralci vztrajali in po dobrem letu z uspehom predvajali nov film, ki ga bomo verjetno kmalu lahko gledali tudi na naših kinematografskih platnih.

Sidney Poitier in Dorothy Dandridge kot Porgy in Bess

CHESSMANOVA SMRT

Ko je vrhovno sodišče Kalifornije zavrnilo prošnjo za odložitve smrtno obsodbe nad Carylom Chessmanom, so Chessman na 2. maja ob 13. uri usmrtili v plinski celici zapora Saint Quentin. Tako je bila izvršena smrtna obsodba, ki je bila razglašena že leta 1952, a so jo doslej že osemkrat odložili.

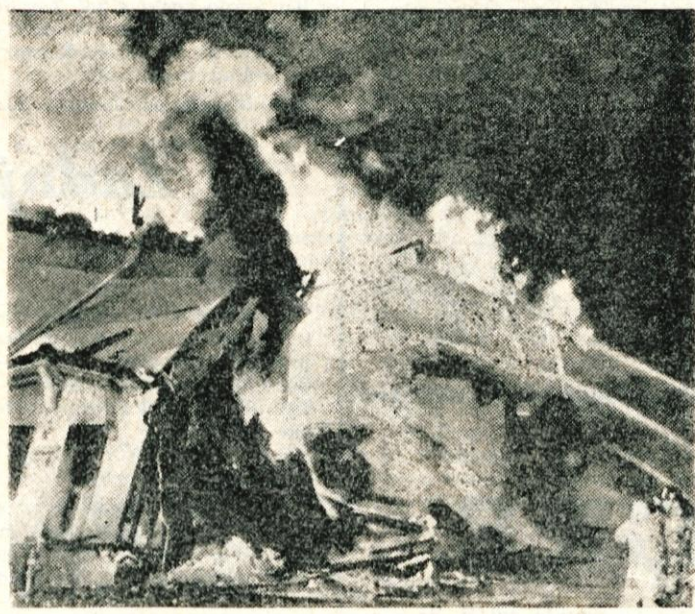
OPOZORILO TURISTOM

Nemški turistični biro (DER) opozarja s posebnim letakom turiste, ki potujejo v Saudovo Arabijo, naj ne nosijo s seboj alkoholnih pijač, ker bo po nekem razpisu saudskoarabskega ministrstva financ potniku, ki preide mejo, a pri njem najdejo alkohol, »v soglasnosti z besedo korana« odsekana ena roka in noga. Potnikom, ki bodo zagrešili ta greh pri prehodu meje z avtomobilom, bo odvzet tudi avtomobil — čeprav to, vsekakor, ni zapisano v koranu...

BRITANSKI UMETNI SATELITI

Britansko ministrstvo letalstva pripravlja program za izstrelitev več satelitov, ki naj bi bili popolnoma domače izdelave. Verjetno bodo izstrelili sredi letošnjega leta 450 do 900 kg težak satelit za astronomska opazovanja na višino 300 do 450 km. Za izstrelitev bodo uporabili kombinacijo raket Blue Streak in Black Knight, kot drugo stopnjo pa bodo dodali še eno šibkejšo raketo.

Razen tega pa proučujejo v Britaniji še dva projekta: njihov satelit za merjenje magnetnega polja Zemlje naj bi tehtal 50 do 100 kg in naj bi se gibal v višini 13.000 do 19.000 km. Za raziskavo Soneca pa nameravajo izstreliti na eliptično pot okrog Zemlje 23 kilogramov težak satelit, ki naj bi letel do 160.000 km daleč od Zemlje.

Pet ur pred začetkom snemanja filma »Porgy in Bess« je izbruhnil v velikem studiju Samuela Goldwyna požar, ki je popolnoma uničil vso dekoracijo, kostume in vse kulise. Kljub ogromni škodi pa so s snemanjem nadaljevali in ga uspešno zaključili

PTICE IN NJIH JEZIK

Zivali se med seboj sporazumevajo s klicanjem. Vsak glas nekaj pomeni. Z njim izražajo strah, lubezen, bolečino, previdnost in gotovost. Zanimiva pa je trditev zoologov, češ da se živali iste vrste iz različnih kon-

tinentov med seboj ne morejo sporazumeti. V Evropi so posneli glasove ptic na magnetofonski trak in predvajali oddajo pticam v Ameriki. Ptice niso razumele »govorice« svojih prekoceanskih sorodnikov in so bile povsem ravnodušne in brezbrizne.

Zajci in lovci

Znano je, da zajci lovijo poljske miši! Marsikdo bo menil, da je to lovška latinščina ali aprilska potegavščina, pa ni. Dokazano je namreč, da sicer plahi dolgoušec s prednjimi nogami pobije miš in se posladka z njenim srcem, pljuči in krvjo. Njegove bratrance, snežni zajec, pa je znan po tem, da tudi — če ga imamo udomačenega — ne zavrača mesa, koščkov klobase in žuželk.

Čebele in note

Različno brenčanje čebel lahko posnamemo na magnetofonski trak in izrazimo z notami. Takšni poizkusi pripeljejo do presenetljivih rezultatov. Mlade čebele, ki morajo prinašati hrano za svojo kraljico in ličinke, brnijo v As-duru. Čebele, ki se pripravljajo na rojenje, pa oddajajo zvok, ki je enak podčrtanemu cisu ali celo fisu.

vedal naš Herman. Kdo se bolje razume na take reči kakor on? Gorje ti, pastir, če poskušaš kaj takega!«

»Le prosil sem, grofična, nisem pa rekel, da bom to storil, kakor tudi nisem jaz izkopal tiste jame, zaradi katere ste me takrat ukazali privezati k macesnu,« je ves trpek rekel ovčar. Najraje bi bil kar koj zbežal k svojim jarecem.

Grof je povesil pogled in rekel: »Rešil si mi hčer. Slabo ti plačuje. Vedi pa, da so ti moja vrata vedno odprta!« Z milostno kretnjo ga je odpustil.

Njegov pogled je sledil fantu, ki se je spustil v globel. Primerjal ga je s svojo trmasto hčerjo, ki je, podobna razmršenemu strašilu, čepela na iztegnjenem medvedu.

IX

Porumenelo hrastje je šumelo v jesenskem vetru.

Jate vran so se prepelevalle po njivah in se klicale z žalostno zategnjenim kra, kra. Po grmovju so se drle šoje.

Veverice, že vse v zimskih kožuščkih, so ozarale po golem drevju, nekatere pa dremale na soneu v rogovilah starih lip.

Polja so bila prazna, le tu in tam je še samotna zeljnata glava čakala, da jo spravijo domov.

Po ozimnah in strniščih, po ozarah in mejah se je pasla živina. Nič več se niso oglašali zvončki, nič več ni pel debeli zvonec ovce vodnice, kakor spomladi po srenjskih gmajnah in poleti na planini. Tako so se pasle krave in med njimi jarci. Marno je mulila živina zadnje travo. Saj bo čez štirinajst dni Klemen, ki zemljo zaklene!

Danes pa je Martinova nedelja. V Jamah se je pasla Hribarjeva živina, pod Nogradom in v Dobjah pa ona zaspiških kmetov.

Črednik Urban je sedel na stezi pod Nogradom. Najraje bi bil kar zadremal! V prijaznem zavetju pred vetrom se je počutil kakor martinček na soneu. »Res, največja dobrota je sence, posebno za stare kosti,« se je zgovarjal kar sam s seboj.

STANKO LAPUŠ SUOBODNJAK HRIBAR

Nad macesnovjem se je oglašil zvonec. Jarci so se pomikali navzdol. Ovčar je pel.
»Poišči mi pastirja, Simon!« je čez čas ukazal visoki lovec in iz čutare naredil dolg požirek.
Simon se je priklonil in odšel.
Zvonec je pel, pastir je pel. Pa je vso to pesem planine prepel Simonov močni glas.
»Pastir, pastir!« se je razlegalo.
»Kaj, kaj? Kako je zaklicel?« je Fraja dvignila glavo in namršila obrvi. Poleti na tistem velikem pogovoru ji je Repar povedal, ko je našel tisto medvedjo mrhovino, da je ovčar izkopal jamo. In ona ga je ukazala privezati h krivemu macesnu... Ta je bil torej!
Ce sem zdajle prav slišal, je klicel nekega pastirja!« ji je uslužno odvrnil oče.
Na kameniti stezi so zapele okovanke.
Simon je pripeljal Hribarjevega ovčarja pred grofa.
Grofov pogled je bil uprt v zastavnega, kodrastega fanta, ki je golorok, v kratkih irhovcah in v okrvavljeni srabei stal pred njim. »Si ti ubil tegale?« je vprašal grof in pekazal na mrtvega medveda.
Fant je prikimal.
»Kdo si?«
»Janez Kresnik sem. Navadno mi pravijo Kresak,« je odvrnil ovčar in radevedno metril starega žlahtnika.
»Čigav si?«
»Oglarjev s Trale.«
»Oglarjev?« je pomislil gospod in grof. »Ni podobel!«
»In komu paseš tukaj?« je nadalje vprašal.

»Hribarju,« je povedal ovčar.
Gračak si je šel z roko prek čela in zaril prste v goste premene osivelih las. Lice se mu je zmrščilo ob tem imenu.
»Si se ustrašil medveda?« je nenadoma vprašal pastirja.
»Ne, razveselil sem se ga bil,« je rekel fant.
»Kakoo?« je presenečen vprašal gospod.
»Poleti, takrat, ko so zorele očnice, mi je medved ugrabil ovce. Najboljšo! Vsako pomlad je imela troje jagnjet. Lahko mi verjamete, da sem jokal od žalosti in jeze. Ze sem mislil izkupati jamo, da se mreina ujame, pa mi je stric Urh rekel, da tega ne smem.«
Grof se je nasmehnil. Zakaj si rekel našemu gozdarju Urhu stric?«
»Zato, ker je bil vedno dober z menoj. Brati in pisati me je naučil,« je odvrnil fant. »Pa lovski nož mi je podaril, ko sem šel za pastirja. Brez njega bi danes ne zmozel medveda.« Bežno se je ozrl na ubito zver. Njegove oči so se srečale z očmi dekleta. V njih se je odražal prezir.
»Misliš vse življenje ostati pastir? Pa menda tudi oglja ne boš kuhal, kakor to dela tvoj oče, ki se z medvedji meriš?« mu je prijazno rekel grof.
Všec je bila fantu ta pohvala. Zardel je. Pa se je hitro zbral in rekel: »Oglariti res ne mislim, rad bi pa ostal pri Hribarju. Beljšega gospodarja bi težko dobil pa lepo je biti pastir.«
Grof se je zamislil. »Večje želje nimamš?« je čez čas vprašal in ga živo pogledal.
»Pač!« je rekel ovčar, pa se je ta hip skesal, da je zinil. Prestopil se je in pogledal v tla. Nekam nerodno mu je bilo.
»Ne?«
»Ker me že vprašujete po mojih željah, gospod, vas prosim,« je odločno rekel ovčar, »da mi dovolite na tej planini izkupati jame in nastaviti pasti, da zatremo medveda in risa, ki trgata živino. Ne le Hribarju, tudi drugim kmetom delajo zverji hudo škodo.«
»Nikče ne bo gospodaril v mojem lovišču?« se je zadrla Fraja. »Tu je kakor nalašč za medveda in risa. Tako mi je po-

Te dni po svetu

TRAGIČNA BILANCA

Po uradnih podatkih je bilo v demonstracijah v Južni Koreji ubitih 183 ljudi, ranjenih pa preko 6000. V bolnišnicah je še vedno preko 400 ljudi. Po poročilih, ki prihajajo iz Južne Koreje demonstracije še vedno trajajo. — Demonstranti zahtevajo razpust parlamenta in razpis novih volitev.

NEREDI

V BELGIJSKEM KONGU

V Stanleyvillu je prišlo v sredo zvečer do spopadov med domačini in policijo. Ranjenih je bilo okrog 20 ljudi. Do spopada je prišlo po obisku članov Izvršnega sveta Belgijskega Konga v tem mestu. Izvršni svet je začasni vrhovni organ te dežele, ki bo konec junija postala neodvisna država.

GOVOR HRUŠČEVA

V Moskvi se je v četrtek, 5. maja, začelo zasedanje Vrhovnega sovjeta ZSSR. Na skupni seji obeh domov je govoril ministrski predsednik Nikita Hruščev. Poročal je o dosedanjem delu vlade in o nekaterih nalogah, predvsem o postopni ukinitvi davka na dohodke delavcev in uslužbencev ter o skrajšanju delovnega časa. Govoril je tudi o mednarodnem položaju pred predsedniško konferenco, ki se bo začela 16. maja v Parizu. Ob koncu je sporočil sklep vlade, da bo začeti s januarjem 1961, v roku treh mesecev, zamenjala sedanje rublje z novimi. Vrednost novega rublja bo enaka vrednosti 10 starih rubljev.

SESTANEK V LONDONU

V Londonu zaseda konferenca ministrskih predsednikov dežel Britanske skupnosti narodov. Doselej so razpravljali o mednarodnih problemih, o položaju v Južnoafriški Uniji in o gospodarskih vprašanjih. Vse države članice Skupnosti so obsojale politiko rasnega razlikovanja v Južnoafriški Uniji vendar razprava o tem vprašanju ni prišla na dnevni red plenarnega zasedanja. Delegati so sklenili, da bodo z južnoafriškim predstavnikom o tem problemu razpravljali posamič.

SPREMENBE V PARTIJI IN VLADI

Po sklepu CK KP Sovjetske zveze in Vrhovnega sovjeta, je prišlo v vodstvu sovjetske partije in vlade do nekaterih sprememb. Podpredsednik vlade Frol Kozlov je postal sekretar CK KP, Furcova pa je postala ministrica za kulturo. Nikola Beljajev in Aleksej Kiričenko sta bila razrešena dolžnosti članov prezidija CK.

TELESNA KULTURA

Negotovost ob ustanavljanju šolskih športnih društev

Po I. kongresu telesne kulture je mnogo govora o šolskih športnih društvih. Pred tedni je tudi Športna zveza Slovenije razpisala med šolami LRS tekmovanje, ki razen akcij za gradnjo igrišč, zbiranja denarnih sredstev ter medrazrednih in medšolskih tekmovanj, kot eno glavnih točk navaja — ustanavljanje šolskih športnih društev. V zvezi s tem pa se pojavljajo nekateri problemi, ki bi jih bilo vredno proučiti pravočasno.

Kolkor je znano, predvideva status šolskih športnih društev (po okvirnih pravilih, izdelanih na osnovi resolucije I. kongresa telesne kulture), le-tem popolno enakopravnost z ostalimi že delujočimi telesnovzgojnimi organizacijami. Iz tega sledi, da je sekcije takšnega društva nujno treba vključiti v že vpeljani sistem tekmovanj. S tem pa nastane prvi problem. Če hoče šolsko športno društvo nastopati v kateremkoli ligaškem tekmovanju, na turnirjih itd., kar bo prav gotovo hotelo, mora vključiti v svoje vrste pač vse najboljše dijake — športnike. Le-ti pa so zdaj vključeni v krajevne športne in telesnovzgojne organizacije. V tem primeru se lahko zgodi, da pri teh organizacijah razpadejo mladinske, sem in tja pa tudi članske ekipe. Vse to pa bi pomenilo občuten padec kvalitete v društvih, ki sedaj rekrutirajo talentirane športnike iz šol. Res pa je tudi, da bi v zameno za takšno »zmanjšanje kvalitete« sedanjih športnih društev dosegli večjo razgibanost v širino.

Razen gornjega pa so tu še drugi problemi. S širjenjem množičnosti nastajajo nove, povečane potrebe po športnih objektih. Toda saj v Kranju že pri sedanjem stanju le z največjo težavo izhajamo. Vprašajmo pa se, kje bodo vadili rokometišči, nogometaši, odbojkarji, košarkarji, atleti, orodni telovadci, judoisti in drugi člani šolskih športnih društev, ki bi jih prav tako lahko ustanovili. Tu so Gimnazija, ESS, STTS, Vajenske šole raznih strok, oblačilne, trgovske, plesarske stroke, Industrijska šola »Iskra« in »Sava«, Administrativna šola, Mlekarska šola in 4 osnovne šole. In končno: kje bi nove šolske športne organizacije dobile sredstva za nabavo rekvizitov, za tekmovanja in vzdrževanje objektov? Znano je, da večina šol nima niti najmanjših finančnih možnosti za razširjenje

izvenšolske športne dejavnosti dijakov, čeprav je za to med dijaštvom precej zanimanja.

Ce problemov okrog objektov in najnujnejših finančnih sredstev ne bi mogli urediti, potem je prav gotovo ustanavljanje novih šolskih športnih društev nesmiselno, saj bi bila vnaprej obsojena na propad. Razne športne sekcije v šolah bi še nadalje ži-

votarile kakor doslej, ustanovni občni zbor pa bi bil očitni formalizem.

- Namen tega sestavka je to
- problematiko dobronamerno
- osvetliti. Morda bi k razpravi
- pritegnili širši krog telesno-
- vzgojnih delavcev, kar bi bil
- koristen doprinos k rešitvi
- tega pomembnega problema.

O. S.

Rokometni turnir v Ajdovščini

V ponedeljek in torek je bil v Ajdovščini rokometni turnir moških podveznih reprezentanc v počastitev 15. obletnice ustanovitve prve slovenske vlade. Sodelovale so ekipe iz Murske Sote, Trbovelj, Ajdovščine, Novoga mesta in Kranja. Kranj je na tem tekmovanju zastopalo oslabiljeno moštvo Mladosti, ki je doseglo naslednje rezultate: Kranj: Murska Sobota 28:6 — Kranj: Novo mesto 17:14, Kranj: Ajdovščina 18:11, Kranj: Trbovlje 8:14.

Prvo mesto je zaslužno pripadlo moštvo Trbovelj, ki je premagalo vse svoje nasprotnike. — Drugo mesto je zasedel Kranj, ki je nastopil v postavi: Bevk, Bernard, Poljka 20, Cesen 6, Arh 6, Sotelšek 3, Juvan 13, Petrič 23, Poljka II. V prvi tekmi je bil poškodovan Sotelšek, tako da je

bilo moštvo še bolj oslabiljeno. Na tretje mesto se je nepričakovano uvrstilo Novo mesto pred Ajdovščino, ki je razočarala številne domače gledalce. Moštvo iz Murske Sote ni bilo enakovredno ostalim ekipam. Zmagovalci so prejeli lep pokal v trajno last. Najboljši strelci turnirja je bil Škrinjcar (T) z 31 goli, pred Ačkunom (T) in Petriček (K) 23.

Kranjčani so dosegli lep uspeh, saj so nastopili s tremi rezervnimi igralci, ki pa so povsem zadovoljili.

Vrstni red moštev: Trbovlje 8, Kranj 6, Novo mesto 4, Ajdovščina 2, Murska Sobota 0. —oč

LETOS PRVIČ Z VOJAŠKO PUŠKO

V počastitev delavskega praznika, 1. maja, je strelska družina tovarne Iskra iz Kranja organizirala med delovnimi kolektivi največjih kranjskih tovarn: Save, Tiskanine, Iskre, prijateljsko tekmovanje na strelišču v Struževem. Za vsak delovni kolektiv je nastopilo 5 strelcev. Čeprav je bilo to tekmovanje letos prvič izvedeno z vojaško puško so bili doseženi kar dobri rezultati. Prva je bila Sava, druga Iskra in tretja Tiskanina. Med posamezniki pa je bil najboljši Tine Sušnik iz Tiskanine.

STRELCI ZA PRVI MAJ

Delavski praznik 1. maj so tudi strelci letos počastili s strelskimi tekmovanji in drugimi prireditvami. Strelci z Jezerskega so organizirali prijateljsko srečanje med strelci z Visokega, Cerklj in Jezerskega. Pri vsaki ekipi je nastopilo 10 strelcev. — Rezultati pa so bili naslednji: Visoko 1519, Cerklje 1511 in Jezersko 1410 krogov od 2000 možnih.

JUTRI IN DANES SPEEDWAY V STRAZIŠČU

Jutri in danes popoldne se bodo spet na jeklenih konjih poganjali drzni vozači na speedway stezi na stadionu Mladosti v Strazišču. — Avtomotodruštvo Kranj bo spet organiziralo tradicionalne mednarodne speedway dirke.

Skupaj bo nastopilo 15 tekmovalec iz Avstrije in Jugoslavije. Tako bomo imeli priložnost videti Regvarta, Medveda, Visočnika, Kališnika, Babiča, Mihalina, Močnika in Jamo. Od Avstrijcev pa bo vsekakor najbolj zanimiv 41-letni tekmovalec Schenk, ki še vedno tekmuje. Dirke se bodo obakrat pričele točno ob 15. uri.

Doslej nezapažene

Na Gorenjskem smo imeli lani le dve ženski ekipi, ki sta vseskozi sodelovali na raznih tekmovanjih. To sta ekipi kranjske Mladosti in Storzica iz Golnika. Medtem ko so bralci Glasu Gorenjske

dokaj dobro seznanjeni z delom ženske ekipe Mladosti, v listu sploh še ni bila omenjena ženska ekipa Storzica z Golnika.

Oglejmo si delo ekipe od ustanovitve pa do danes. Takoj ko je bila pri rokometnem klubu Storzic na Golniku na pobudo tovarniša Janeza Grbca ustanovljena ženska ekipa, je klub naletel na težave. V ekipo je bilo treba pritegniti dekleta, ki se doslej razen dveh treh, sploh še ni nobena zanimala za telesno vzgojo in šport. Toda z dobro voljo in nemalo truda, je vodstvu kluba uspelo obdržati ekipo »na nogah«. Danes sodeluje v prvi ekipi 12 igralke. Razen prve ekipe pa sta bili pred nedavnim ustanovljeni tudi druga ekipa in ekipa pionirk. Zlasti od slednjih je pričakovati, da se bodo razvile v kvalitetne igralke. In kakšni so uspehi ekipe? Sodelovale so na vseh tekmovanjih, ki jih je organizirala Gorenjska rokometna podzveza ter se vvrstile za ekipo Mladosti. Nadalje so se igralke Storzica kot Gorenjske prvakinja udeležile tudi kvalifikacijskega turnirja za vstop v republiško rokometno ligo. Kljub temu, da na turnirju niso uspeli, so kot začetnice pokazale dokaj kvaliteto igro.

Doslej največji uspeh ekipe pa je vsekakor prvo mesto v tekmovanju ljubljanske rokometne podzveze v jesenskem delu. Ekipa tekmuje v tej ligi zaradi premajhnega števila ženskih ekip na Gorenjskem. Razen Storzica pa sodelujejo v tej ligi še Rudar iz Trbovelj, Sava iz Tacna ter ljubljanske ekipe Slovan II, Svoboda II in Papirničar. Prav zaradi tega pa je uspeh Storzica še toliko pomembnejši.

V DVEH DNEH PET ROKOMETNIH TEKEM

V počastitev Prvega maja je bilo na Golniku odigranih kar pet rokometnih tekem, in sicer pionirji — Mladost: Storzic 3:17; moški — Storzic I: Storzic II 11:6; moški — Mladost II: Storzic 13:19; moški — Rudar (Velenje): Storzic 23:26; ženske — Mladost II: Storzic 3:7.

TEČAJ SAMOOBRAMBE ZA ŽENSKE

Judo klub Triglav bo v četrtek, 19. maja, začel z četrtiškim tečajem jiu-jitsa za ženske. To bo prvi tečaj take vrste v Kranju, trajal pa bo en mesec. Prijave sprejema društvena pisarna vsak dan med uradnimi urami, lahko pa se prijavi tudi v sredo, 19. maja, ob 19. uri zvečer v spodnji telovadnici Gimnazije. Tečaj bo dvakrat tedensko po dve uri.

LODZ: KAMNIK 3:0

V Kamniku je bila pretekli četrtek odbojcarska tekma tekma, ki so jo poljski gostje odločili v svojo korist s 3:0. Zaradi dežja je bila tekma v telovadnici, gostje pa so bili za Kamničane prehud nasprotnik.

Zadnje vesti

DOMA...

BEograd, 6. maja

Danes je iz Beograda odpohtovala vzhodnonemška parlamentarna delegacija. Med 11-dnevnim obiskom v naši državi je bila gost Zvezne ljudske skupščine.

BEograd, 6. maja

Na povabilo jugoslovanske Lige za mir, neodvisnost in enakopravnost med narodi je davi dopotovala v Beograd delegacija rumunskega nacionalnega odbora za obrambo miru na pogovore s člani jugoslovanske Lige za mir, neodvisnost in enakopravnost med narodi. Med bivanjem v Jugoslaviji bodo gostje iz Rumunije obiskali več naših krajev.

SARAJEVO, 6. maja

Danes zgodaj zjutraj so Sarajevčani pospremili štafeto mladosti, ki se je napotila proti Zenici. Glavni štafeti se je v Sarajevu priključilo nad 100 štafet delovnih kolektivov, vasi ter družbenih in športnih organizacij.

LJUBLJANA, 6. maja

Dopoldne sta gospodarska odbora republiškega zbora in zbora proizvajalcev Ljudske skupščine LRS razpravljala najprej o poročilu sekretariata Izvršnega sveta za delo, ki obravnava uvajanje spodbudnejših oblik nagrajevanja v gospodarskih organizacijah ter strokovno izobraževanje v podjetjih. Nato sta izvolila komisijo, ki bo izdelala resolucijo, ki bi jo nato odbora predložila plenarnemu zasedanju skupščine. Odbora sta potem nadaljevala zasedanje na ločenih sejah in obravnavala zakonske predloge o ukrepih za pospeševanje živinoreje, o hidromelioracijskih sistemih in o izkoriščanju kmetijskih zemljišč na območjih teh sistemov itd.

...IN PO SVETU

DJAKARTA, 6. maja

Davi so bile v Djakarti pred poslopjem nizozemskega diplomatskega predstavništva demonstracije. Nastale so zato, ker je nizozemska vlada pred nedavnim sporočila, da bo poslala vojaške okrepitve na zahodno Novo Gvinejo.

Šola za kadrovsko-socialno službo v Kranju

Pri Zavodu za izobraževanje kadrov in proučevanju organizacije dela v Kranju je že od lani posebna šola za kadrovsko-socialno službo v gospodarskih organizacijah. Solanje traja dve leti. Slušatelji dobijo potrebno znanje na številnih seminarjih in ob praktičnih nalogah, ki jih organizira Zavod. V mesecu maju in juniju letos bodo v okviru te šole razni seminarji, in sicer o družbeni ureditvi pri nas s posebnim poudarkom na komunalnem sistemu, o gospodarskih predpisih, ki se nanašajo na go-

spodarske organizacije ter o organizaciji in ekonomiki podjetij. Nekateri izmed dosedanjih seminarjev v sklopu kadrovske službe so bili ponovljeni tudi za one udeležence iz podjetij, ki niso redni slušatelji te šole. V prvih 4 mesecih letos so bili seminarji o delovnem pravu, o socialnem zavarovanju in o socialno-kadrovske službah. Slušatelji so si obenem ogledali organizacijo kadrovske-socialne službe v podjetjih Planika, Iskra, Tiskanina in Sava. M. K.

LJUDJE IN DOGODKI

PO STAREM NE GRE

Dogodki v Južni Koreji so se pretekli teden ponovili v Turčiji. V Carigradu, Ankari in Smirni je prišlo do spontanij demonstracij študentov, ki so se jim pridružili tudi drugi prebivalci. Neredi, ki so izraz nezadovoljstva za vladno politiko — tako notranjo kot zunanjo — še vedno trajajo. Trajajo kljub temu, da je turška vlada, brž ko se je prepričala o kritičnem stanju, razglasila v teh mesecih obredno stanje.

Bilanca neredov je: 11 mrtvih, nekaj sto ranjenih in mnogo zaprtih. Seveda so to še nepopolni podatki. Razen tega so za mesec dni zaprli vse visoke šole in razgnali študente po domovih, vsem študentom iz dežele pa ukazali, naj se takoj vrnejo domov.

Ni dvoma, da so demonstracije izraz nezadovoljstva spričo težavnega notranjega položaja dežele, hkrati pa tudi izraz nezaupanja do vladine zunanje politike. Notranja protislovja v današnji Turčiji so se zaostrila do te mere, da jih ni bilo več mogoče reševati na miren način. — Zato je vladajoča demokratska stranka s pomočjo svojega glasovalnega stroja v parlamentu in svojega upravnega aparata izposlovala trimesečno prepoved delovanja opozicijske ljudske demokratske vlade. Voditelj opozicije Ismet İnönü se — kljub temu, da je poslanec — ne sme udeležiti naslednjih 12 sej parlamenta. Razen tega je prišlo do fizičnega obračunavanja s poslanci opozicije v turškem parlamentu in do vseh mogočih in

nemogočih zastopavljanj teh ljudi v javnem življenju.

Turčija preživlja tudi dokaj hudo gospodarsko krizo. Razvoj gospodarstva je močno nenačrten, anarhičen. Turčija je silno zadolžena, saj ima kljub izredno velikim darilom, ki jih prejema od svojih zaveznikov, preko milijardo dve sto milijonov dolarjev dolga. Zunanje-politična orientacija vlade je zelo enostranska, saj je prav Turčija vmesni člen med dvema tako imenovanimi obrambnima paktooma, in sicer med Severno atlantskim paktom (NATO) in Paktom za jugovzhodno Azijo (CENTO). — Turčija pa leži na meji med blokoma in na meji med Evropo in Azijo. Zato je povsem jasno, da javno mnenje toliko bolj občuti potrebo po parlamentu s sosedi, hkrati pa ima možnost prisluhniti vsem tistim novim tokovom, ki danes izredno dinamično spreminjajo podobo Azije in Afrike. Spričo tega je precej močna zahteva, naj bi Turčija ubrala pot, ki jo ubirajo mnoge njene sosedne, mnoge druge azijske in afriške dežele, to je pot pozitivne nevtiralnosti in smotrnega notranjega gospodarskega ter kulturno-prosvetnega in socialnega razvoja, kamor naj bi prvenstveno usmerili sredstva, namesto, da jih trošijo za nesmiselno oboroževanje. Ob tem ko se v Turčiji troši na stotine milijonov dolarjev za oborožitev, je še vedno 60% prebivalstva nepismenega.

Ko je na volitvah leta 1950 tako imenovana demokratska

stranka izrinila iz vlade ljudsko republikansko stranko, se je na široko govorilo o demokratizaciji in deželi, o liberalizaciji gospodarstva itd. Toda izkazalo se je, da je bila parola demokratizacije samo orožje za boj proti tedanji vladajoči stranki, da pa se je postopoma sprevrgla v svoje nasprotje, kar najbolj kažejo zadnji dogodki in deželi. Liberalizacija gospodarstva pa je privedla do anarhije in omogočila samo to, da so, predvsem tuje pa tudi domače družbe, nalovile v tej močni vodi kar se je največ dalo dobička zase.

Delen vzrok za nezadovoljstvo ljudi je tudi postopek z vodjo opozicije nönüjem. On namreč uživa dokaj velik ugled, saj je bil od 1938. leta, takoj po smrti ustanovitelja moderne turške države Kemala Atatürka, pa do leta 1950 predsednik vlade in ima nemalo zaslug za vse tisto, kar se je v Turčiji vendarle pozitivnega storilo, tako na gospodarskem, socialnem, kulturnem in prosvetnem področju od mladoturške vstaje sem.

Splet vseh teh dogodkov je vzrok za nemire, ki se kljub te-

rorju ne morejo poleči. Se pretekli četrtek so študentje obkločili na ankerskih ulicah predsednika Menderesa in zahtevali naj odstopi.

V sredo, 4. maja, se je v Carigradu končalo zasedanje Sveta ministrov atlantskega pakta. Zunanji ministri vseh držav članic NATO so razpravljali o skupnih stališčih pred vrhunsko konferenco. Predvsem o razorožitvi in nemškem ter berlinskem vprašanju. Vsi ministri so razen medsebojnih stališč imeli priliko ob tej priložnosti videti tudi močnejše demonstracije carigrajških študentov proti sedanji politiki vlade. Morda so se ob teh demonstracijah le malec zamislili, čeprav teh dogodkov nihče niti omenil ni. Morda so spoznali, da po starem res ne gre več, kajti vse svetovno javno mnenje je že zdavnaj izbralo med alternativno atomske vojne, bedo in puščavnijem na eni strani in mirnim sožitjem ter gospodarskim, socialnim in kulturnim napredkom na drugi strani. Dogodki v Turčiji in v Južni Koreji, pa tudi drugod po svetu, kažejo, da so ljudje krepko izbrali drugo možno pot.

Izdaja ČP »Gorenjski tisk« — Urejuje uredniški odbor.

GLAVNI UREDNIK: Slavko Beznik
Tel: uredništva 475, uprave 397 — Tekoči račun pri Komunalni banki v Kranju 607-70-1-135 — Izhaja ob ponedeljkih sredah in sobotah — Letna naroč. 900 din, mesečna 75 din.